

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1939. AUGUSZTUS 26.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. ÉVFOLYAM 28. S.

A SLÁGER FILMVÁLLALAT új filmjei

A sok sikert látott Sláger Filmvállalat Castiglione Henrik vezetése alatt már teljesen felkészülve várja az új évadot. Egy magyar és négy francia filmje van a vállalatnak, s elmondhatjuk mindegyikről, hogy mindegyik gondosan kiválogatott üzletfilm.

A „Magyar Film” hétről-hétre ismerteti a Sláger Filmvállalat francia filmjeit. A négy francia film címe: **GIBRALTÁR**, **RÉGIE DE JEU**, **PARIS—NEW-YORK**, és **LES CINQUE SOUS DE LAVARÈDE**. Sorrendben a **RÉGIE DE JEU** jelenik meg leghamarabb, amelyet Jean Renoir rendezett. A filmről, amely hetek óta van Párisban műsoron, a következőket írja a „Pesti Napló” párisi levelezője:

Jean Renoir olyanféle filmrendező, amilyen festő volt apja, August Renoir. Jean Renoir mindegyik filmjében bebizonyítja különleges filmrendezői képességeit, elsősorban azt, hogy bármennyire is tiszteli a forgatókönyvet, mégis mindig érvényesíteni tudja egyéni elgondolásait. Fokozottan el lehet ezt mondani két legújabb filmjéről, a **Játékszabály**-ról és az **Enyhitő körülmények**-ről.

A **Játékszabály** olyan társaságban játszódik le, amelyről azt hinnők, hogy már a forradalom idején eltűnt. Legfeljebb néha találkozunk ilyen társasággal Sologne-ban vagy másutt. Ennek a társaságnak, mely a filmen játszik, mindene a szerencsejáték: kenyere, étele és itala. Csak egyetlen szabály van: mindent szabad, ami nem okoz botrányt. **Játszanak. Játszanak azért.** hogy szeretőket szerezzenek; játszanak szenvedélyből, vagy azért, hogy előnyöket szerezzenek; játszanak szórakozásból és vagyongyűjtési vágyból; önámításból, vagy egyszerűen csak azért, hogy játsszanak. *L'art pour l'art*. Nem hiányzik ebből a társaságból sem a szellemesség, sem az izlés, sem a tehetség.

Nos ebbe a társaságba belekeveredik egy szerencsétlen ember, aki hisz a szerelemben, az erényben, a hűségben. Ő a baiga! Kettőn vannak, akik hisznek ebben, egy szerencsevadász és egy repülő. Mi lehet a végén? Puskagolyó. A **Játékszabály** kegyetlen azok számára, akik nem tudják magukat túltenni az apró „kényelmességeken”.

Mindez a történet, mely valóságos dráma, olyan könnyedén pereg, olyan ritmusosan, akár a Mozart-zene, mely a történéseket kíséri. A film eleje egy kissé ingadozó, de a párbeszédnek — köszönet Renoir-nak — ropogóan és gyorsan peregnek. Bár úgy látszik, hogy előre kiválogatott figurák játszanak a filmben, mégis úgy tűnt fel, mintha minden esemény közvetlenül a felfelvételi lencsége előtt alakulna ki: az intrikák, a magukkal ragadó szenvedélyek, a mosolyok. Maga a **Játékszabály** valósággal úgy keletkezett, mintha nem lenne a játéknak szabálya. És micsoda képek! Felejthetetlen a vadászcenete és az az ünnepség, mely egy festői kastélyban játszódik le.

A rendező Jean Renoir is szerepel a filmen. Már láttuk őt a **Bête Humaine**-ben, ahol — megvalljuk — nem volt éppen a legkiválóbb, de ezúttal Octave alakjában kabinetfigurát alakít. Ő a bizalmas, a játékvezető, a *deus ex machina*. Szimbólikus szerep s szinte az egész filmen keresztül uralkodik. Kitűnő. És alig-alig kellene még hozzá egy kis plusz, hogy Octave tipussá váljék. A többi szereplők egyaránt fényesek voltak: Gaston Modet, Paulette Goddard, Parys, éppúgy, mint a többi mellékszereplők.

A rendező Jean Renoir is szerepel a filmen. Már láttuk őt a **Bête Humaine**-ben, ahol — megvalljuk — nem volt éppen a legkiválóbb, de ezúttal Octave alakjában kabinetfigurát alakít. Ő a bizalmas, a játékvezető, a *deus ex machina*. Szimbólikus szerep s szinte az egész filmen keresztül uralkodik. Kitűnő. És alig-alig kellene még hozzá egy kis plusz, hogy Octave tipussá váljék. A többi szereplők egyaránt fényesek voltak: Gaston Modet, Paulette Goddard, Parys, éppúgy, mint a többi mellékszereplők.

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV. ESZÜ-TÉR 6 TELEFÓN: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

288/1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. augusztus 19-i, 187. számában.)

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság 1939. évi augusztus hó 6-tól augusztus 12-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Téli álom** (The Bear That Couldn't Sleep) (Metro-Goldwyn-M.) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro-Goldwyn-Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 245 m hosszú,

2. **Miki hajót épít** (Boats Builders) (Mozgóképzemmi r.-t.) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Corp. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 199 m hosszú,

3. **Miki és a papagály** című, Miki a gyáva hős alcímű (Mickey's Parrot) (Mozgóképzemmi r.-t.) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Corp. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 200 m hosszú,

4. **A férj közbeszól** (Midnight) (Paramount) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Paramount Corp. filmgyárban 1939. évben készült 2.572 m hosszú,

5. **Magyar világhíradó 807. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 240 m hosszú,

6. **20th. Century Fox hangos híradó XIII/33.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 302 m hosszú,

7. **72 sz. Trükkorozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 24 m hosszú,

8. **A három kadét — előzetes** (Trois de Saint Cyr) (Hamza film) hangos reklám 1 felvonásban, a Studio Cinema Lullancourt filmgyárban 1938. évben készült, 110 m hosszú,

9. **A három kadét** (Trois de Saint Cyr) (Hamza film) hangos dráma 5 felvonásban, a Studio Cinema Billancourt filmgyárban 1939. évben készült, 2.346 m hosszú,

10. **Mámoros bái éj** (Es war eine rauschende Ballnacht) (Ufa) hangos dráma 5 felvonásban, az Universum Film A. G. filmgyárban 1939. évben készült, 2.549 m hosszú,

11. **Strucepolitika** (Donald's Ostrich) (Mozgóképzemmi r.-t.) hangos színes trükkfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Corp. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 250 m hosszú,

12. **Fő a hidegvér** (Self control) (Mozgóképzemmi r.-t.) hangos trükkfilm 1 fel-

vonásban, a Walt Disney Corp. Ltd. filmgyárban 1938. évben készült, 249 m hosszú,

13. **Lambeth Walk kft.** (Coo-Coo Correspondence School) (Kovács és Faludi) hangos zenés riport 1 felvonásban, a Transoceanik filmgyárban 1938. évben készült, 370 m hosszú,

14. **Vihar egy kalap körül — előzetes** (Der Florentiner Hut) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban, a Terra Filmkunst GmbH. filmgyárban 1939. évben készült, 88 m hosszú,

15. **Unatkozni tilos** (Amuse yourself) (Kovács és Faludi) hangos zenés riport 1 felvonásban, a Transatlantic filmgyárban 1938. évben készült, 372 m hosszú,

16. **Vihar egy kalap körül** (Der Florentiner Hut) (Ufa) hangos bohózat 5 felvonásban, a Terra Filmkunst GmbH. filmgyárban 1939. évben készült, 2.446 m hosszú,

17. **Tarzan és fia** (Tarzan Finds Son) (Metro G. M.) hangos dsungel film 4 felvonásban, a Metro-Goldwyn-Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2.247 m hosszú mozgófényképeket.

b) **Kísérő műsorú a kötelező arányszámba beszámíthatónak minősítette:**

1. **Ahol a világbajnoknőket nevelik** (Kovács és Faludi) hangos oktató kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi filmlaboratóriumban 1937. évben készült, 395 m hosszú,

2. **Kövérek előnyben** (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi filmlaboratóriumban készült, 256 m hosszú mozgófényképeket.

c) **Külföldre kivinni engedélyezte:**

1. **Bors István — előzetes** (Atelier kft.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 135 m hosszú,

2. **Bors István** (Atelier kft.) hangos vígjáték 9 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 2.731 m hosszú,

3. **Rákóczi induló — előzetes** (Kovács és Faludi) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1933. évben készült, 137 m hosszú,

4. **Pénc áll a házhoz** (Atelier kft.) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 2.423 m hosszú,

5. **Técső** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 14 m hosszú,

6. **Szeged 1919—1939.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 60 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi augusztus hó 12-én.

Dr. Sass Elemér s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

SZAKIRODALOM

Film und Bild. A dúsan illusztrált és komoly tartalmú német film-kultúrális havi folyóirat augusztus 15-iki száma a következő cikkekben propagálja a német oktatófilmet: dr. Friedrich Copei: *Anschauung und Denken beim Unterrichtsfilm*. Prof. Dr. Otto Hase: *Luftbild und Vorgeschichte*. Richard Hommerding: *Der Unterrichtsfilm im Dienste der Volkskunde*.

La Vi Mostra d'Arte Cinematografica di Venezia. Érdekes könyv jelent meg a római *Bianco e Nero* kiadásában a most folyó velencei filmversenyek alkalmából. A könyv a tavalyi velencei filmművészeti versenyen bemutatott filmeket is-

merteti és tárgyalja technikai szempontok alapján. Az idei *Filmbiennale*-ről természetesen csak jövőre jelenik meg hasonló összefoglaló munka.

Filmtechnik. A filmgyakorlat archivumát szolgáló német havi folyóirat kettős nyári száma (július—augusztus) az elmúlt héten jelent meg rendkívül bőséges tartalommal. A legkiválóbb német szakemberek által szerkesztett ujság a filmelmélet és gyakorlat magasiskolája. Regisztrál minden könyvet, füzetet, ujságcikket, szabadalmat, ami bárhol a világon megjelent a film irodalmáról, a nyersfilmről, az optikáról, a kép- és hangfelvételtől, a felvételi trükkökről, a filmszínházakról és sok minden másról a filmmel kapcsolatosan. Öröm kézbevenni és tanulmányozni ezt a német alapos-sággal szerkesztett lapot.

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 28. SZÁM.
BUDAPEST, 1939. AUGUSZTUS 26.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GEZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.

Telefon: 113—305, 116—977.

Postatakarékpénztár!
csckszámla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél évre 16 pengő

TARTALOM:

Megjelent a végrehajtási utasítás	1
Munkában a Turul Szépművész Szövetkezet	2
A II. zsidótörvénynek és végrehajtási utasításának a mozi és filmszakmára vonatkozó fontosabb rendelkezései	2
A velencei filmversenyek magyar sikerei: A. G.	4
Javítanivalók a magyar film újjászületésekor: Kádár Miklós	6
Amerika és a magyar film: Szentkirályi József	7
Új filmek:	
Halálos szerelem	9
Vihar egy kalap körül	9
Hotel Sacher	9
Halló Janine!	10
Hétpecsétes titok	10
Mámoros báli éj	11
Kaukázusi brigád	11
Café de Paris	12
Acélkaraván	12
Kínai express	13
Ejjeli kaland	13
Isten tenyerén	14
Premiermozik másora	10
Premier Plan: Balogh Béla	12
Cím nélkül: V. D.	13
Tatatóváros filmen	14
Hírek	15
Híradók	15
Műterem	16
Külföld	16
Filmcenzúra	II
Szakirodalom	II
Külföld	III
Lapszemle	III
Hirdetők:	
Sláger	I
Kovács E. és Társa	8
Arany	14
Agfa	16

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt. nyomdájában.
Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.
Felelős vezető: Kulcsár József.

MAGYAR FILM

Megjelent a végrehajtási utasítás

A májusban életbelépett új zsidótörvénynek e héten jelent meg a miniszterelnök által kiadott végrehajtási utasítása, amely 69 paragrafusban szabályozza, magyarázza és rendeli el a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. törvénycikket, az úgynevezett második zsidótörvényt.

A végrehajtási utasítás taglalásába e helyen és ezúttal nem bocsátkozunk, mert

annak kommentálása, gyakorlati alkalmazásának módja a szakma különböző ágaira és a Kamarára, jogászaink feladata, a Kamara választmányáé és nem utolsósorban a szakembereké.

Mi csak arról kívánunk szólni, hogy

az új zsidótörvény annyira várt végrehajtási utasításának nyilvánosságra hozatala megszünteti végre a hónapok óta húzódó szakmai bizonytalanságot az egész vonalon és hogy a Kamara munkájának, célkitűzésének teljes perspektívájához nyújt alkalmat.

Szakmai szempontból legfontosabb paragrafusa a végrehajtási utasításnak a 31-ik, amely szerint:

A 6090—1938. M. E. számú rendelet 5. §-a azzal egészítették ki, hogy mozgófényképeket előadó vállalatnál alkalmazott igazgató vagy igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezető a színművészeti és filmművészeti kamara filmművészeti főosztályába, azon belül pedig a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába tartozik, 70. §-a pedig azzal egészítették ki, hogy a 6090—1938. M. E. számú rendelet 60—64. §-ainak rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a mozgófényképet előadó vállalatnál alkalmazott igazgatóra és az igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezetőre.

Ez a paragrafus határozottan előírja azt, hogy a mozik igazgatóinak, üzletszerzőinek, műsorkötőinek be kell lépniük a Kamarába.

Hatalmas tömeget, többszáz főre rúgó új tagot jelent ez a rendelkezés a Kamarának, amely az új szakmai ágazat magabafogadása következtében lényeges változások előtt áll.

A Kamara választmányának sürgős feladata az, hogy a küszöbe előtt álló moziseregnek megfelelő helyet adjon és képviselőket biztosítson számukra a vezetőségben. Mindenekelőtt azonban meg kell állapítania azokat a módosításokat, amelyek a mozisok felvételénél figyelembe veendőek.

A választmány feladata továbbá az, hogy a kamarai alaprendeletnek, a mozisok felvétele kapcsán módosításra szoruló pontjait megváltoztassa, illetőleg azokat felettes hatósága, a kultuszminisztérium által megváltoztatni javasolja.

A mozisoknak a Kamara életébe való bevonulása kétségkívül új fejezetet nyit a testület történetében.

Az eddig a mozisok nélkül valóban csonka kamarai filmművészeti főosztály a mozisok belépése következtében teljessé válik

Munkában a Turul Szépművészeti Szövetkezet

Május elején, megalkulása után nyomban bejegyezte a cég-bíróság a Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezetet, amely rövidesen iparengedélye alapján felállította filmkölcsonzó osztályát. A Scala mutatta be az első Turul-filmet és az összes lapok elragadtatással számoltak be a három kadét-ról, amely programot is jelentett.

Érdekes ennek a filmszövetkezetnek alapítói névsora. Ötszáz előkelő művészen, zenészen, tervezőn és írókn kívül a politikusok és publicisták közül üzletrészesjegyzők: Darányi Kálmán, gr. Teleki Mihály, vitéz leveldi Kozma Miklós, vitéz Kolosváry Borcsa Mihály, Makkai János, vitéz Somogyváry Gyula, gr. Festetics Domonkos, Bornemisza Gábor, továbbá Kis, Ferenc, a Színművészeti és Filmművészeti Kamara elnöke, Ambrus József a Turul Szövetség fővezére, a mozisok közül vitéz francia Kiss Ernő, (Kultúr), Budapest; Turul mozgó Komárom; Tábori mozgó, Hajmáskér; Broadway Filmszínház, Budapest; becskeházy Becski Zoltán, Zirc; Csomor Gyula, Debrecen; Orion mozgó, Körmend; Apolló mozgó, Szentendre; Apolló mozgó, Balassagyarmat; Széchényi mozgó, Kapuvár; Városi mozgó, Kecskemét; Otthon mozgó, Kecskemét; Jókai mozgó, Pápa; Uránia mozgó, Nagykőrös; Uránia mozgó, Kisvárd; Hungária, Siófok; Fórum mozgó, Rákócscsaba; Korzó mozgó, Hódmezővásárhely; Városi mozgó, Csongrád; Apolló mozgó, Békéscsaba; Makk Kálmán, Berettyóújfalú; Schneider Ede, Heves; Csillag mozgó, Csillaghegy; Városi mozgó, Halas; Korona mozgó, Békés; Uránia mozgó, Derecske; Korzó mozgó, Miskolc; Makács Pál, Jászkisér; Tudományos mozgó, Szentés; Korona mozgó, Mezőkövesd; Bika mozgó, Tiszafüred; Erzsébet mozgó, Dunaharaszti; Kaszinó mozgó, Rákócscsaba; Turul mozgó, Törökbálint; Városi mozgó, Nagykanizsa; Elit mozgó, Sopron; Uránia mozgó, Keszthely; Corvin mozgó, Pestszenterzsébet; Timár Imre (Elite), Esztergom; Toldi Mária (Kultúr), Esztergom; Flóra mozgó, Kispeszt; Bilitzky Jenő, Makó; vitéz Umbray Ferenc, Tolna; Rádió mozgó, Érsekújvár; Uránia és Központi mozgók, Baja;

és végre magában egyesíti a magyar film- és moziszakma minden ágát.

A mozisok százával megerősödve, kiegészítve a Kamara hatalmasabb lesz, mint volt és képes lesz arra, hogy a szakma minden kérdését gyökeresen elintézzé.

A filmművészeti főosztályának a mozisokkal való teljessége rövidesen meg kell hogy oldja az OMME és a MMOE régóta húzódó problémájának rendezését is.

A filmgyártók és filmkölcsonzók a Kamara megalakulása óta tagjai a testületnek. A Magyar Filmgyártók Egyesülete és az Országos Magyar Filmegyesület éppen ezért, — érezve feleslegességét, — már korábban feloszlott, úgyszintén a Magyar Mozgóképszínházi és Filmipari Tisztviselők Országos Egyesülete is. A filmszakma érdekképviseletai közül csupán az OMME és a MMOE működik még ez idő szerint, egyre csökkenő hatáskörrel.

A mozisok kamarai kötelezettsége következtében azonban minden jel arra vall, hogy ez a két szakmai testület is rövidesen beolvad munkaterületeivel a Kamarába, illetőleg belátja felszámolásának szükségességét.

Egységben az erő! És a mozisokkal most megnövekedő Kamara valóban olyan erőt fog jelenteni, amelyet szétforgácsolni külön egyesületekkel a szakmai egység és erő gyengítését vonná maga után.

A II. zsidótörvénynek és végrehajtási utasításának a mozi- és filmszakmára vonatkozó fontosabb rendelkezései

Zsidó nem lehet színház, mozi irányítója, filmek előállításának művészeti vezetője

(Ezek a rendelkezések a zsidókat — a kedvezményezettet is — érintik.)

T. 11. §-ának első, második és utolsó bekezdése:

„(1) Zsidó nem lehet színház igazgatója, művészi titkára, dramaturgja vagy bármily névvel megjelölt olyan alkalmazottja, aki a színház szellemi vagy művészeti irányát megszabja, a színház művészi személynézetének alkalmazásában vagy a színház művészeti ügyvitelében egyébként irányító befolyást gyakorol.

(2) Az előző bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a mozgófényképet előállító, forgalombahozó vagy előadó vállalatok igaz-

gatóira és az igazgatási tennivalókat ellátó művészi ügyvezetőire, ügykezelőire és egyéb olyan alkalmazottaira, akik a mozgófénykép előállításában, forgalombahozatalában vagy a műsor megállapításában irányító befolyással közreműködnek.

(5) A jelen §. rendelkezéseit a 2. §. első bekezdésében megjelölt személyekre is alkalmazni kell.“

Vr. 30. §-a:

„A T. 11. §-ának első és második bekezdésében felsoroltakon felül az ott meghatározott korlátozások irányadóak színház rendezőjére, karmesterére és bármely néven megjelölt olyan alkalmazottjára, aki a színház szellemi vagy művészeti irányát megszabja, a színház művészi személynézetének alkalmaz-

Lloyd mozgó, Budapest; Uránus mozgó, Budapest; Béke mozgó Budapest; Széchényi mozgó, Pestújhely; Zuglói mozgó, Budapest; Elit mozgó, Pestszentimre; Nemzeti mozgó, Kiskunmajsa; Glória mozgó, Székesfehérvár; Városi mozgó, Sopron.

Üzletrészesjegyzők még Debrecen szab. kir. város, Győr szab. kir. vá-

ros, Nagykanizsa polgármestere, Magy. kir. Külügyminisztérium, Magyar Élet Pártja és József főherceg altábornagy.

Az üzletrészesjegyzők egyre-másra jelentkeznek a rendes munka elindulása után és csakhamar egyik leg-erősebb filmvállalattá lendül előre a Turul Szépművészeti Szövetkezet.

A

MAGYAR
FILM

az egyetlen szakmai hirdetési orgánus!

zásában vagy a színház művészeti ügyvitelében egyébként irányító befolyást gyakorol, úgyszintén mozgófényképet előállító, forgalombahozó, vagy előadó vállalat dramaturgjára, rendezőjére karmesterére és olyan egyéb alkalmazottjára, aki a mozgófénykép előállításában, a szereplők megválasztásában külföldi mozgófényképeknek behozatal végett kiválasztásában, mozgófényképeknek forgalombahozatalában vagy a műsor megállapításában irányító befolyással közreműködnek."

JEGYZET: Mindezek a korlátozó rendelkezések az ú. n. kedvezményezett zsidókra is vonatkoznak.

A színházra és mozira vonatkozó szabályok

A) Ki nem lehet zsidó a színházaknál és a moziknál?

(Ezek a rendelkezések az összes zsidókat érdeklik.)

T. 11. §-ának (1), (2), (4) és (5) bekezdése:

„(1) Zsidó nem lehet színház igazgatója, művészeti titkára, dramaturgjára vagy bármely névvel megjelölt olyan alkalmazottja, aki a színház szellemi vagy művészeti irányát megszabja, a színház művészeti személyzetének alkalmazásában vagy a színház művészeti ügyvitelében egyébként irányító befolyást gyakorol.

(2) Az előző bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a mozgófényképet előállító, forgalombahozó vagy előadó vállalatok igazgatóira és az igazgatási tennivalókat ellátó művészi ügyvezetőire, ügykezelőire és egyéb olyan alkalmazottaira, akik a mozgófénykép előállításában, forgalombahozatalában vagy a műsor megállapításában irányító befolyással közreműködnek.

(4) Színházi előadások üzletszerű rendezésére (tartására) zsidó vagy jogi személy hatósági engedélyt nem kaphat.

nyezett zsidókra is vonatkozik. Tekintettel arra, hogy a T. nem szól a színházi gazdasági szakemberekről és a színházi tőkésekről, ezek zsidók is lehetnek.

Büntető rendelkezések:

A T. 26. §-a (1) bekezdésének 5. pontja és (3) bekezdése:

„(1) Vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházalattal büntetendő:

5. aki a 11. §. rendelkezésének megszegésével színház igazgatójának, művészeti titkárának, dramaturgjának, a színház szellemi vagy művészeti irányát megszabó vagy a színház művészeti ügyvitelében egyébként irányító befolyást gyakorló alkalmazottjának, mozgófényképet előállító, forgalombahozó vagy előadó vállalat igazgatójának, illetőleg a 11. §. második bekezdésében említett irányító befolyást gyakorló alkalmazottjának zsidót alkalmaz, úgyszintén az a zsidó, aki az ilyen alkalmazást elfogadja;

(3) A . . . pénzbüntetés legmagasabb mértéke húszezer pengő."

(5) A jelen §. rendelkezéseit a 2. első bekezdésében megjelölt személyekre is alkalmazni kell."

Vr. 30. §.

„A T. 11. §-ának első és második bekezdésében felsoroltakon felül az ott meghatározott korlátozások irányadók színház rendezőjére, karmesterére és bármely néven megjelölt olyan alkalmazottjára, aki a színház szellemi vagy művészeti irányát megszabja, a színház művészeti személyzetének alkalmazásában vagy a színház művészeti ügyvitelében egyébként irányító befolyást gyakorol, úgyszintén mozgófényképet előállító, forgalombahozó, vagy előadó vállalat dramaturgjára, rendezőjére, karmesterére és olyan egyéb alkalmazottjára, aki a mozgófénykép előállításában, a szereplők megválasztásában, külföldi mozgófényképeknek behozatal végett kiválasztásában, mozgófényképeknek forgalombahozatalában vagy a műsor megállapításában irányító befolyással közreműködnek."

JEGYZET: Ezek a rendelkezések az ú. n. kedvezményezett zsidókra is vonatkoznak.

B) Mozi igazgatója csak a Színművészeti és Filmművészeti Kamara tagja lehet.

T. 11. §. (3) bekezdése:

„(3) Mozgófényképet előadó vállalatnál alkalmazott igazgató, vagy

igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezető csak az lehet, aki a színművészeti kamara tagja."

Vr. 31. §.

„A 6090—1938. M. E. számú rendelet 5. §-a azzal egészítették ki, hogy mozgófényképet előadó vállalatnál alkalmazott igazgató, vagy igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezető a színművészeti és filmművészeti kamara filmművészeti fősztályába, azon belül pedig a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába tartozik, 70. §-a pedig azzal egészítették ki, hogy a 6090—1938. M. E. számú rendelet 60—64. §-ának rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a mozgófényképet előadó vállalatnál alkalmazott igazgatóra és az igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezetőre."

JEGYZET: Erre a rendelkezésre azért volt szükség, mert ezelőtt a moziigazgató és ügyvezető nem volt a Színművészeti és Filmművészeti Kamara tagja. Most ők is tagjai lesznek a Kamarának és be kell osztani őket a megfelelő csoportba. Ennek folytán azután a színigazgatókra vonatkozó szabályok a moziigazgatóra is állanak.

C) A belügyminiszter felülvizsgálhatja a moziengedélyeket.

„A belügyminiszter a mozgófényképzeművekre vonatkozóan kiadott összes mutatványengedélyeket a jelen törvény végrehajtása céljából bármikor felülvizsgálhatja és a felülvizsgált bármelyik engedélyt megvonhatja."

JEGYZET: A felülvizsgálás csakis a T. rendelkezéseinek szempontjából történhetik.

D) A színházak, a mozik összes értelmiségi alkalmazottait be kell jelenteni.

„Az értelmiségi munkakörű alkalmazottakat foglalkoztató munkaadó bejelentési kötelezettsége

. . . kiterjed minden . . . színházra, mozgófényképszínházra, mozgófényképeket előállító vállalatra . . ."

JEGYZET: Az alkalmazottak számarányára vonatkozólag a magánalkalmazás körére vonatkozó általános szabályok (lásd: nyolcadik fejezet A) — irányadók.

ÖSKERESZTÉNY HADIARVA készpénztőkével

meglévő mozihoz, engedélykiterjesztéssel, önálló hatáskörrel vidékre menne. Leveletet „Igényjogosult” jellegre a MAGYAR FILM szerkesztőségébe kér.

A velencei filmversenyek magyar sikerei

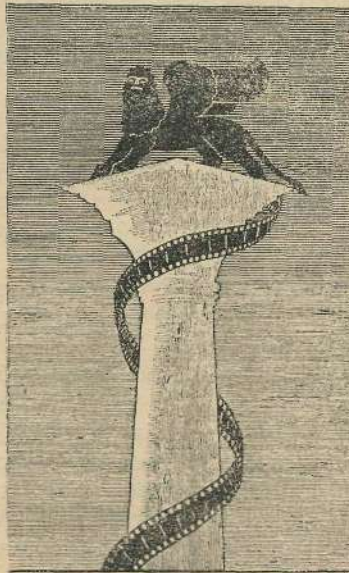
A filmversenyek nyolcadik napján délután három kultúrfilm és egy olasz játékfilm került bemutatásra. Elsőnek egy olasz bábjáték-rövidfilmet vetítettek, mely Ugo Saitta gyártásában készült s bár sok kedvező jelet tartalmazta, a nem filmszerű téma nem érvényesült kellő mértékben. Utána a francia *Central Film Le sky français* (A francia sí) című riportfilmje került műsorra, amely szép felvételekkel, ügyes vágással és kellemes zenei aláfestéssel mutatta be a sísport legváltozatosabb alakzatait. A hálás filmtémát sokszor tapsal jutalmazta a közönség.

A *Castelli in Arde* (Kastélyok a levegőben, helyesebben: légvárak) című *Astra Film* produkció főszerepeit Lillian Harvey és Vittorio de Sica játsszák, míg a rendezést Augusto Genina végezte. A nem új, de érdekes tárgyat sokkal jobban ki lehetett volna aknázni, mint ezt a film tette. A Béctől Capriig és vissza utazás rengeteg szép felvételre adott alkalmat. Kár, hogy az amugy is mesészerű forgatókönyvet a túlnaiv részletek többször kizökkentették az eredeti hangulatból. Sem a rendezés, sem a vágás nem érvényesítette az önként kínálkozó hálás filmanyag pazar gazdagságát.

A délutáni bemutatót a német *Die Donau vom Schwarzwald bis Wien* című kultúrfilm fejezte be. Szép felvételek, jó összeállítás és vágás jellemzi a megérdemelt tapsokat arató filmet.

Este a *Gaumont British News* érdekes angol retrospektív hiradója vezette be a vetítést, mely változatos feldolgozásban érdekes anyagot nyújtott az elmúlt év kiemelkedő eseményeiről. Utána Julien Duvivier rendezésében a francia *Regina Film La fin du jour* című érdekesen új tárgyú, a nyugdíjas színészek otthonában játszódó és a legkülönbözőbb embereket életük utolsó szakában bemutató filmje aratott jól megérdemelt sikert. A főszerepeket Victor Francen, Louis Jouvet, Michel Simon és Madeleine Ozeray alakítják. A mélyenszántó gondolatokkal és emberi érzésekkel teli film művészi élményt nyújt kulturált közönségnek. Francia párbuszédeinek szellemes szövege külön említésre méltó. Kár, hogy éppen ezért külföldön valószínűleg csak franciául értő közönség körében számíthat komoly sikerre.

Velence, 1939. augusztus végén

Az előadást román kultúrfilm fejezte be. Az oláh hegyilakóknak, a mócoknak életét ismertető és a román propaganda államtitkárság irányításával készült folklorisztikus kultúrfilmben szép felvételeket, ügyes összeállítást láttunk. Kár, hogy a laboratóriumi kidolgozás sok kívánnivalót hagy hátra.

Augusztus 16-án a kiállítás vezetősége szünnepot iktatott a sok vetítés közé és a külföldi delegátusok tiszteletére a változatosság kedvéért autocaros kirándulást rendezett Cortina d'Ampezzóba. A reggeltől éjjel-utánig tartó túra az Adria napsütötte partjáról az ellentétes világba, a nyáron is hófedte csúcsairól nevezetes Dolomitokba vezette a filmvilág képviselőit. Az angol, francia, japán, svéd, cseh, román, olasz és magyar tagokból álló, körülbelül 25 fős társaság motorcsónakon indult el reggel a Lidóról s a Canale Granden, majd a Rio Nuovon a Velencébe vezető autót torkolatánál, a Piazzale Roman szállt autócarrá, amely Mestre, Treviso keresztül Conegliano irányában az olasz autóstradákön divatos gyorsasággal röpítette a résztvevőket a hegyek felé. A Mestre és Treviso közötti egyenes, fával szegélyezett festői autót két oldalán évszázados és modern villák sorakoztak hatalmas parkokban. Treviso után messziről feltűnik a Dolomitok legdélibb lejtőinek kéklő szilulettje. A száguldó autócar hamarosan eléri az első dombokat s balról az utasok

szeme elé tárul a Montello 368 méter magas csúcsán a világháború nevezetes ütközete emlékére épített óriási emlékmű. A magasabb hegyek az ugyancsak világháborús emlékü Vittorio Veneto körül kezdődnek. A bomladozó osztrák-magyar hadsereg felett itt arattak könnyű diadalt az olaszok.

Innen kezdve festői vidéken, magas hegyek között, szűk völgyekben vizierőművek céljára mesterségesen duzzasztott tavak mellett vezet az autót. Nemsokára kiszélesedik a völgy s egy kanyarulat után az utasok szeme elé tárul Santa Croce tavának csendes tükre. Majd erősebb emelkedők után Ponte nelle Alpi helység következik, ahonnan az autót a Piave völgyében emelkedik tovább a hegyi folyó folyásával ellentétes irányban. Hosszú ideig kanyarog az autó a 2—2.500 méteres hegyek mélyén a félig kiszáradt Piave felett a sziklákba vágott stradán. A száraz mederben lagymatag lustasággal kigyózó vékony patak egyáltalán nem emlékeztet a megáradt Piavéra, amelyben annyi magyar katona lelte halálát a háború utolsó évében...

Jobbról, balról távolabb igen magas csúcsok kopár sziklái merednek a mélységek felé. Festői ellentétet nyújt a napsütötte zöld Piave völgye, a fenyvesekkel borított magasabb hegyoldalakkal és a kopár, flóranélküli hegyóriásokkal, melyek árnyékos oldalán és a hasadékokban a keményre fagyott hótakaró szürkés-fehér foltjai fénylenek. Jobbról a Pieti 2.700 méteres, balról a Rocchetta 2.400 méteres hegygerince mered az autót felé. Peraialo után éles kanyarodóban serpentin úton emelkedünk tovább. Búcsút mondunk az északkeleti irányból folydogáló Piavenak és északnyugat felé éles szögben elkanyarodunk. Jobbról elmarad mellettünk az Anteleo 3.263 méteres csúcsa és elénk tárul lassan a hegyektől övezett Cortina d'Ampezzo vidéke. Az 1.200 méteren fekvő hegyvárost a 3.200 méteres Le Tofana, a hasonló magasságú Cristallo hegy-csoport és az ugyancsak 3.200 méteres Sorapis veszik körül, míg kelet felől a valamivel alacsonyabb Misurina csúcsain csillog a hó a hasonló nevű tó felett.

Ébéd után a társaság drótkötélpályán a Fulvia csúcson épült gyönyö-

rú fekvésű kilátóhoz ment fel, ahonnan megkapóan szép képet nyújt a kopár és helyenként augusztusban is hóval fedett csúcsok övezte mélységben (1.200 méter a tenger színe fölött!) elterülő *Cortina d'Ampezzóra*.

Este felé ugyanazon az úton indult vissza a filmes delegátusok csoportja, amelyen ment, azonban nem egyhuzamban tette meg az utat, hanem Vittorio Venetóban meglepetésszerű szünetet tartván, ahol a kiállítás vezetősége a nagyszálló kerthelyiségében ünnepi vacsorát adott a kiküldöttek tiszteletére.

Fáradtan, de jó hangulatban éjfél után kötött ki a motoros hajó a lidói Casino állomásánál.

*

Augusztus 17-ike, csütörtök még félig a szünet jegyében zajlott le. Csak délután volt vetítés, akkor is csupán kultúrfilmek kerültek bemutatásra. A német filmipar tartotta második rövidfilm-bemutatóját, amelyen *Ufa*, *Tobis*, *D. A. F.* és *Terra*-filmek kerültek műsorra.

Elsőnek a német tüzérség életéből vett képek ügyes összeállításában az *Unsere Artillerie* című *Ufa*-riportfilm szerepelt műsoron, amely mulatságos és komoly felvételek sikerült vágásában igyekezett a német tüzérségi kiképzésről tájékoztatót adni. (A filmet már nálunk is bemutatta az *Ufa* multheti szakbemutatóján.)

A *Kennt Ihr das Land in deutschen Gauen?* című *Kling-Film-Tobis* produkció *Württemberg* életét mutatja be változatos képekben, bár inkább lokális jelentőségű feldolgozásban. A *Kraft und Sprung* című tornászfilm remek lassított és féliglassított felvételekkel mutatja be szemléltető módon a különböző szereken dolgozó német tornászcsoporthoz legkiválóbbjait. A film feltétlenül sikerre számíthat mindenütt. Inkább belső nemzeti propaganda jelentőségű a *Schiff ohne Klassen* című riport a *Wilhelm Gustloff* nevű német *Kraft durch Freude* kiránduló-óceánjáró gőzös első útjáról Németországból Madeira szigetéig.

A legjobban tetszett az utolsónak bemutatott *Ejtőernyős katonák* című (*Fallschirmjäger*) *Terra-Ufa* riportfilm, amely nagyon jól sikerült felvételekkel tárta elénk az ejtőernyős ugrások tömegoktatásának veszélyes és felelősségteljes munkáját. Az olaszul utószinkronizált vagy feliratozott rövidfilm délután a német kultúrfilmgyártás őszinte és megérdemelt sikerét jelentette.

Pénteken délután a *Die Donau von Schwarzwald bis Wien* című német *Trippel-Film* hangulatos kultúrfilmje és a *The Fern* című, a növényvilág biológiájával foglalkozó *G. B. Instructional* hangos oktatófilm után a *Svensk Filmindustri* második játékfilmje került vetítésre. A *Fejős Pál* és *Gunnar Skoglund* rendezésében készült és az indiai rizstermelők küzdelmes életét riportfilmszerűen

feldolgozó *Egy marék rizs* című film őszinte sikert aratott. A sovány meseért bőségesen kárpótolt a tigrisfogásról és az elefántok munkájáról az őserdőben készült elsőrangú felvételek izgalmas összeállítása. Mint a *Svensk Filmindustri* korábban bemutatott játékfilmje, ez is újszerű elgondolásról és feldolgozásról tanuskodik, ami általában jellemzője ennek a gyárnak.

A velencei Lidó, a filmversenyek színeheye, balról a Palazzo del Cinema, ahol a filmeket bemutatják

A Kovács és Faludi kultúrfilm sikere

Az előadást az *Östehetségek* című *Kovács és Faludi* kultúrfilm fejezte be, amely nemcsak tárgyánál, hanem feldolgozásmódjánál fogva is közönségsikert és elismerő sajtókritikát vívott ki magának.

Este a *Luce* filmintézetnek a filmgyártás multjára és fejlődésére visszapillantó retrospektív összeállítást mutattak be, amelyet nagy várakozás előzött meg. Bár a több mint kétórás filmegyeveleg a filmgyártás multjából sok érdekességet elevenített fel, egészben véve nem érte el azt a hatást, amelyet sikerültebb összeállításban feltétlenül megérdemelt volna. Az alap gondolatot, sajnos, nem sikerült töretlenül érvényesíteni.

*

Szombaton délután az angol *Black Gold* című a szénbányászatról szóló *G. B. Instructional* oktatófilm után a japán földművelők életéből merített tárgyú *Der Acker* című németül feliratozott japán játékfilm következett műsoron. A *Nikkatsu* gyártásában készült közel kétésfélórás játékfilmben, hosszadalmas felépítése ellenére

is, igen sok értéket láttunk, bár a keleti életszemléletnek az európai gondolkortól távoleső fogalmi köre helyenként érthetlenné és unalmasá tették a filmet, amit részben annak kell betudnunk, hogy a német fordítás csak kivonatossá adhatta a japán szöveget. Mindenesetre elismeréseméltó felvételeket és helyenként számunkra is érdekes rendezést találtunk az Európában ritkán látható japán filmgyártásnak ebben az alkotásában.

*

Este hangos és nagyszabású felvonulásokkal tarkított *Ufa*-híradó után az olasz *S. A. Grandi Film Storici* gyártásában került vetítésre, amelyben *Puccini* operájának részleteit *Maria Cebotari* operaénekesnő alakításában szép felvételekben élvezhettük. Sajnos, a naiv történet és indokolatlan befejezés nagymértékben lerontották az érdekes operarészletek hatását, annyival is inkább, mert a nagyszerű zenefelvételeket a rossz vágás bizony gyakran bosszantóan elrontotta.

Javítanivalók a magyar film újjászületésekor

Irta:
KADÁR MIKLÓS

Augusztus 20-án, vasárnap délután *Ritorno alla vita* (Visszatérés az élet-hez) című az olasz Jucon cégnek a tuberkulózis elleni küzdelméről készült riportfilmmel indult a bemutató. (A filmet e hó 13-án délelőtt egy filmmatiné keretében mutatta be a Budapesti Olasz Kulturintézet a Broadway filmszínházban.)

Utána az olasz paraszteletről merített vallásos háttérű *Montevergine* című játékfilm került bemutatásra, amely egy az olasz kegyhely vidékéről származó földműves hányatott életét, ártatlan szenvedéseit vitte vászonra. Ki kell emelni Amadeo Nazzari nagyszerű játékát a címszerepben. A tipikusan olasz levegőjű film Olaszországban feltétlenül sikerre számíthat.

A román propaganda-államtitkárság gyártásában készült *A bukovinai kolostorok* című kultúrfilmmel ért véget a délutáni előadás.

Magyar siker

Szent István napján este, az olasz vezetőség különös figyelméből, Csonkamagyarországnak az elmúlt esztendőben történt örvendetes megnagyobbodásáról a szent király koronája egyes részeinek a Csonkaország-hoz történt hazatéréséről készült *Magyar Film Iroda*-riportfilmmel kezdődött a vetítés. Az *Észak felé és Hazatért a Ruténföld* című filmekből összeállított 600 méteres riport várakozáson felüli sikert aratott. A történelmi napok jelentőségét magyarázó feliratok után tetszésmoraj futott végig a közönségen, amikor a bécsi döntés alkalmából Ciano gróf és Ribbentrop külügyminiszterek megjelentek a vásznon és kitörő tapsorkán kísérte a kormányzó bevonulását a szürke lovon Komáromba. A film végén újra felcsattant a zúfolt terem sokáig tartó tapsa.

Utána a *Können Tiere denken?* című ügyes Ufa-riport következett az állatok intelligenciájáról, majd a *Bel Ami* című Tobis-játékfilm került vetítésre Willy Forst rendezésében, a főszerepekben Willy Forst-tal, Olga Csehovával, Hilde Hildebrandt-tal, Ilse Werner-rel stb. A film rendkívül erős és éles ironikus beállítású a francia államférfiak rovására, tehát csak vegyes mértékben nyert tetszést holott az igen sok szép kép és rendezési technika, kevésbé merész tárgy mellett, őszintébb sikert érdemelt volna. Az előadás a holland *South Sea Sweethearts* című színes rövid, de hatásos trükkmeséjével ért véget.

A. G.

A magyar film örsegváltása megtörtént. A keresztény gárda készen áll, hogy a meginduló filmgyártásban tehetségével, szorgalmával, tudásával előharcosa legyen a magyar film megújódásának. Nehéz szerep jutott neki: teljesen új irányba vezetni gyártásunk szekerét, mely ráadásul közben még kátyuba is ragadt. De meg lehetünk győződve róla, hogy ez a sok-sok tehetséges keresztény ember a magyarság rátermettséggel megteremti a nemzeti filmművészetet és eltünteti a régi rendszer hibáit.

Mert hibái voltak ennek a rendszernek, mint ahogy hiba minden emberben van, de csak az tud emelkedni, aki megismerve a hibát, kiküszöbölni igyekszik azt. Hol voltak tehát az eltűnt rendszer hibái, melyeket ki kell javítani?

Elsősorban a szellem volt beteg. Túlságosan üzleti volt ez a szellem. Gyártótól kezdve a filmirón és a rendezőn keresztül a színészig — tisztelet a kivételnek! — mindenki elsősorban üzletet látott és keresett a filmben. Természetes, hogy senki sem azért gyárt filmet, hogy az megbukjék, hanem keresni akar vele, de a művészi szempontot az üzletinek nem szabad háttérbe szorítania. Mindenkinek joga van munkájának becsületesen megdolgozott jutalmához, de mindenekelőtt a művészt kell szem előtt tartani. Régi igazság, hogy jó darab: jó üzlet. Tessék jó darabot csinálni és az anyagi siker sem marad el.

Itt vagyunk a leglényegesebb pontnál. Itt van a legtöbb javítanivaló. Számtalan cikk jelent meg már lapunk hasábjain a jó darab leglényegesebb feltételéről:

a jó forgatókönyvről. Nem lejáratott limonádétörténet kell a közönségnek körüti szellemeskedésekkel fűszerezve. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a könnyebb műfajt el kell vetni. Sőt, a közönségre éppen a könnyebb daraboknak — de az újszerű, sablontól mentes daraboknak — van a legnagyobb vonzóerejük. Tehát könnyebb darabokban ujat és több komoly filmet!

A jövő évad gyártási programja már ezt igéri megvalósítani. Két Jókai-film, Semmelweis élete és több értékesnek ígérkező film forgatását tervezik a következő szezonban. Új gyártó cégek alakulnak, (Turul, Magyar Irók Filmje) a gyártási kedv nagy és a gyártók programja valóban reménykeltő a magyar film sorsának szempontjából. Az örsegváltás ezen a fronton is megtörtént, a hibákon igyekeznek javítani, reméljük, teljes sikerrel.

Ez volt a két alapvető hibája a régi rendszernek, a többi vagy kevésbé jelentős, vagy ezeknek a következménye.

Még egy javítanivalóról kell megemlékezni, bár ez nem tartozik szorosán az első kettőhöz.

A film lelke a rendező. Hogy egy rendező mit képes kihozni egy filmből, azt a Bors István-nál láthattuk. A darab színpadon nem volt kirobbanó siker, de egy kiváló rendező munkája évekre emlékezetes alkotást varázsolt belőle. Általában rendezőink nem irányítanak eléggé. Míg külföldi felvételeknél a rendező minden apró jeleneten talál valami kis csiszolnivalót, addig a magyar rendezők ugyszólván teljesen magárahagyják a színészt és annak felfogására és ösztönöztetésére bízzák a színészi feladat megoldását. Ezért láthatunk néha téves felfogásban játszott szerepeket. Az viszont színészeink kiválóságát dicséri, hogy ezek aránylag ritkán fordulnak elő.

Hiba, javítanivaló minden emberi dolgon van, de a felfelé törekvő emberi szellem a hibákon segíteni igyekszik. Minden egyes kijavított hiba egy lépéssel közelebb visz mindnyájunk közös céljához: a nemzeti magyar filmművészethez.

MIT KELL TUDNI MINDEN KERESZTÉNYNEK — ZSIDÓNAK A ZSIDÓJOGRÓL?

A II. zsidótörvény és összes végrehajtási utasításai teljes szöveggel és magyarázatokkal.

Foglalkozási ágak szerint feldolgozta:
vitéz CSIKY JÁNOS dr.
kir. törvényszéki titkár.

A „JOGI HIRLAP” kiadása.
I—II. rész együtt.

Ara 1 pengő.

AMERIKA ÉS A MAGYAR FILM

New-York, 1939 augusztus eleje.

Multkoriban egy amerikai úr, — nevezzük Mr. Smith-nek — és felesége látogattak el a new-yorki Magyar Információs Könyvtárba. Miután megnézték a gyűjteményeket és helyiségeket, magyar-amerikai dolgokról kezdünk beszélgetni. Szó került a New-York és New Jersey államok területén lakó közel kétszáz ezer főnyi magyarságra, a magyar egyesületekre és kulturális intézményekre. „By the way” — mondta amerikai látogatóm — „nem jön ma este moziba? Igazán nagyon jó filmet adnak a Modern Playhouse-ban.”

„Sajnos nem mehetek” — válaszoltam, de mivel izgatta kíváncsiságomat az ügy, tovább fűztem a beszélgetést. — „De mondja csak Mr. Smith, gyakran járnak önök a Modern Playhouseban?” „Hogyne!” — válaszolta — „igen gyakran nézünk meg magyar filmeket és az a véleményünk, hogy igen jók!” Az igazat megvallva ez a kijelentés meglepett. Egy amerikai szájából azt hallani, hogy majdnem minden magyar filmet megnézi, igazán szereti és élvezi őket, legalább is szokatlan.

A napokban beszéltem egy amerikai magyarral, aki a magyar film múltját hangoztatja több-kevesebb sikerrel és azt állítja, hogy a világháború alatti magyar filmek világviszonylatban is elsőrendűek voltak s ezt elsősorban a színészeknek és rendezőknek köszönhetjük. Az bizonyos, hogy a most világhírű hollywoodi magyar filmberek legnagyobb része ebből a nemzedékből kerül ki s így a fenti állításban van valami igazság. A mai magyar filmmel kapcsolatban azonban már nem merénék hasonló kijelentést tenni, habár kétségtelen, hogy igen sok magyar film és éppen nem a kétes értékű szalonfilmek kedvező fogadtatásra találtak komoly amerikai filmkritikusok rovataiban is.

Az előbbieken idézett beszélgetés azonban nem jelenti azt, hogy a magyar filmnek van amerikai közönsége, mert — sajnos — még a magyarok sem nézik a magyar filmeket abban a mértékben, ahogyan azt számukból ítélve, joggal el lehetne várni. Éppen ezért ne vonjunk le elhamarkodott következtetéseket sem, mert úgy járhatunk, mint egyik híres művésznőnk, aki emlékezetes amerikai kirándulása után az egyik magyar lapban azt írta, hogy a new-yorki magyar filmkölcsonzó saját 20 emeletes palotájába költözött. A felhőkarcoló filmpalotából csak három kis szoba volt igaz, azonban a cikk megtette hatását hazai körökben, mert

azóta a szóbanforgó vállalat egyetlen jó magyar idegenforgalmi kisfilmet sem tud kapni, pedig ezeknek a filmeknek piaci értékük nincsen és minden hajós-vállalat ingyen kapja őket bemutatásra.

Ha már filmkölcsonzóról beszélünk, intézzük el az amerikai magyar filmélet egyik legfontosabb kérdését: a szervezetet. Kik és milyen mértékben gondoskodnak arról, hogy az amerikai magyarság és az amerikai közönség általában magyar filmet láthasson? A legutóbbi (1939 július) erre vonatkozó adatok szerint az Egyesült Államok területén 175 színházban, 85 helyiségben mutatnak be idegennyelvű filmeket, az összes működő színházak száma ugyanakkor 17,541 volt. (E számok a tavalyi adatokhoz képest a színházak számában visszaesést, 182), de a helyiségekben emelkedést (84) mutat. Érdekes megemlíteni, hogy 1935-ben 50-nel ke-

vesebb színház mutatott be idegennyelvű filmet, mint most, ami talán arra mutat, hogy Amerika idegen nyelvű lakossága fokozottabb mértékben érdeklődik anyanyelve iránt. Az említett 175 színház közül azonban 76 nemcsak kizárólag idegennyelvű filmeket mutat be viszont az is valószínű, hogy a 175-ös létszámba bele nem értett színházakban is mutatnak be helyel-közzel külföldi filmet. Az 1938-as statisztika szerint a bemutatott külföldi filmek méterhossza helyenként 40 százalékos emelkedést is mutat, míg az angol nyelvűek egyes helyeken 20 százalékot csökkentek (pl. Detroit). Kizárólag magyar filmek elhelyezésével foglalkozik a new-yorki Danubia és Hungária vállalat.

Átérve a magyar filmeket bemutató színházakra, örömmel állapíthatjuk

meg, hogy ha nincs is minden magyar telepnek külön színháza, a nagyobb és fontosabb helyeken van, azonban — sajnos — örömről csökkenti az a körülmény, hogy a magyar színházlátogatók száma nincs arányban a színházak számával. De erről később.

Chicago-ban az Európa, Newarben a Polónia, New Brunswickben az Európa, New-Yorkban a Modern Playhouse, Pert Amboy-ban a Roxy, Philadelphiában a Cinema Art, South Benden az Indiana, South Norwalkon a Springwood, South Riveren a Capitol mutat be magyar filmeket, tehát kilenc helyiségben, kilenc színház. A felsoroltak közül azonban csak a new-yorki, a southnorwalki és a newbrunswicki játszik kizárólag magyar filmet, a többi vegyesen magyart és másféléket. Magyar filmek kizárólagos bemutatásához eddig legszigorúbban a newbrunswicki Európa ragaszkodott, azonban újabban a magyar filmlátogatók számában beállott csökkenés arra kényszerítette a vezetőséget, hogy eddigi politikáján változtasson és a magyar filmek mellett francia és orosz filmeket is bemutasson.

A fenti adatok mellett lényeges eltérést mutatnak a Danubia és Hungária adatai. Az amerikai adatokból az derül ki, hogy a magyar filmet bemutató 9 színház, egy-két kivételtől eltekintve, New York közelében, a keleti partvidéken van. A két legnagyobb amerikai érdeklőségű idegen filmhelyező, a Lenauer International Films és a Mayer and Bustyn adatai. A magyar kölcsönzőktől kapott felvilágosításból viszont kitűnik, hogy a már felsorolt helyeken kívül rendszeresen mutatnak be magyar filmeket a következő városokban: Connecticut államban Bridgeportban; New Jersey államban Trentonban, Passaicban, Lindenben és Phillisburgban, Michigan államban Detroitban, Flintban; Ohio államban Clevelandban, Toledóban, Aeronban, Lorrainban, Daytonban, Pennsylvania államban Betlehemben, Pittsburgban és végül Californiában Los Angelesben. Természetesen ezeken kívül még több kisebb helyen is mutatnak be magyar filmeket, de rendszerint alkalmi felszereléssel és helyiségben.

A két magyar ügynökség adataival kiegészítve kimutatásunk szerint tehát 24 városban mutatnak be állandóan magyar filmet az Egyesült Államokban. Ez a szám egészen kedvező lenne, ha nem tudnánk azt, hogy pl. lengyel filmet legalább kétszerannyi helyen pergetnek s ami fontosabb: sokkal nagyobb érdeklődés mellett. Megbízható adatok szerint egy-egy magyar filmet nem néz meg több mint 25.000 magyar mozilátogató, illetve körülbelül ennyi jegyet szoktak átlagosan eladni abban a 25—30 színházban, ahol magyar filmet pergetnek, ami természetesen nem jelent 25.000 személyt is. A legkimagaslóbb amerikai ma-

ÚJ FILMEK

Halálos szerelem

(Die Geliebte)

Rendezte: Gerhardt Lamprecht

Főszereplők: Willy Fritsch, Viktoria v.

Ballasko, Grete Weiser

Gyártotta: UFA

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2670 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: UFA

Bemutatta: Uránia augusztus 16.

★

Két vidám, fiatal katonatiszt a békebeli Berlin vidám gondatlanságában a Wanseen csónakázva segítségére siet két vízbe pottyant fiatal leánynak. A két leány, Teréz és Pauline, Teréz nagybátyjának, és nevelőapjának, Küppernek, előkelő belvárosi virágüzletében dolgozik. Warp főhadnagy és Teréz között mély vonzalom szövődik. A boldog és önfeléd szerelem napjai következnek. Teréz apró hazugságokkal egy-egy órára megszökik az üzletből, hogy legalább egy kis időt tölthessen együtt Warp-pal, míg a gazdag és előkelő családból származó főhadnagy mindenről megfedelkezve egyedül Teréznek és ennek az új nagy szerelemnek él. Az ezred lovasünnepet rendez, amelyre meghívják Schmieden bárókat is, akiknek leánya, Stella komoly vonzalmat érez évek óta Warp főhadnagy iránt. Warp félig-meddig vőlegénynek is számított, de most még arról is megfedelkezett, hogy Schmiedenéket meghívja az ezredünnepre. Nem tud azonban kitérni Schmiedenék meghívása elől, vendégük operai páholyukban, a „Varázsfuvola” előadásán. Teréz, akinek Warp őszintén elmondja, hogy társaság-beli kötelezettségei vannak az operában, féltékenységekben és kíváncsiságában Paulinével együtt a harmadik emeleti karzatra vált jegyet. Alattuk a páholyban Schmiedenék ülnek, gyönyörű estélyi ruhában Stella és mellette Warp főhadnagy és Stella előtt a páholy peremén egy rózsacsokor, azok a rózsák, amiket Warp Teréztől kapott. Teréz úgy érzi, hogy mindennek vége, bár tudja, hogy a főhadnagy soha sem veheti feleségül, de remélte, hogy barátságuknak, amely drágább neki mindennél, nem ily hamar lesz vége. Warp másnap levelet küld és ebben a levélben tudomására hozza Teréznek, hogy lemond tisztí rangjáról, hogy feleségül vehesse... Teréz lelkében szörnyű vihar dúl. Első fellángolásában, nem is tudatosan, áldozata lett már régebben Diewitz kapitánynak, aki egy ízben figyelmeztette is, hogy ne kösse magához a gyanútlan Warpot. Érti, hogy Warp-ról lemondani nem tud soha, érzi azt is, hogy vallomással tartozik Warp-nak, aki fényes jövőjét áldozta ennek a szerelemnek. Elrohan a lovardába, Diewitzbe ütközik, aki gúnyosan jegyzi meg, hogy lám a gyengéd kis Teréz elérte célját. Warp leveli a fényes kabátot, hogy feleségül vehesse. Teréz azért jött, hogy elmondjon mindent. Úgy történt, ahogy várta. Warp, aki feláldozta volna a jobbik énjét, hogy feleségül ve-

hesse, most szakít vele. Teréz nem védekezik. Ugy hiszi, hogy ez hiábavaló is lenne. Néhány soros levélben búcsúzik Warp-tól, akit egyedül szeretett ebben az életben... Aztán elindul a tóra, amelyen megismerkedtek, hogy véget vessen egy boldog álomnak és egy életnek, amelyről úgy véli, hogy úgy sem ér már semmit.

★

A német filmgyártás egyik legfinomabb, legtörekenyebb alkotása. Szívbe-markoló mese egy gárdatiszt és egy virágárús-leány szerelméről. Gerhard Lamprecht rendező nagy hozzáértéssel, stílszerűen a mese finomságához, törekenységéhez rendezte a filmet. Willy Fritsch kitűnő színészi alakításán kívül egy új német sztárral ismerkedünk meg a filmen: Viktoria von Ballasko a neve ennek az új filmesillagnak, akiben kitűnő drámai színésznőt ismertünk meg.

Vihar egy kalap körül

(Der florentiner Hut)

Írta: Labich

Filmre írta: Berd Hoffmann

Rendezte: Wolfgang Liebeneiner

Főszereplők: Heinz Rühmann, Herti

Kirchner, Paul Henckels, Cristl

Mardayn, Gerda M. Terno

Gyártotta: Terra

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2446 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: UFA

Szabkbemutató: Uránia, augusztus 16

Bemutatta: Atrium, City, Kamara, augusztus 17

★

Farina úr egyfogatú kocsján vágatva jön az erdőn át. Sietős a dolga, déiben lesz az esküvője. Egy lehajló ágba akad Farina úr ostora s míg keresésére indul, a lovacska tovább baktat. Egy bokor tetején pipacsal díszített gyönyörű nő szalmakalap pompázik s mire Farina úr odaér a lovacska a kalap felét már el is fogyasztotta. Az esetnek kellemetlen következménye van, mert a kalap tulajdonosnője, Sarabant báróné és udvarlója, Parádé hadnagy, azt követelik, hogy azonnal szerezzen egy ugyanilyen másik kalapot, mert e nélkül a hölgy nem mehet haza. A báró úr ugyanis szörnyű féltékeny. Farina kocsjára pattan, a lovacska nyaka közé csördít, de odadobja a tárcáját, vegyenek hát egy új kalapot. Vesztére a tárcában pénz nem volt, ellenben bent volt Farina úr címe. Így nem volt nehéz a bárónénak és a hadnagnak Farina úr lakására betoppanni. Hangos zeneszóval jön Helén, a menyasszony és Barbock úr, Farina úr apósa, a nász néppel. Mit van mit tenni, Farina úr ígéretet tesz, hogy egy órán belül meglesz a kalap. Az após és a menyasszony a házat szeretnék látni. Farina úr szörnyű kínban van, mi lesz, ha megtalálják Sarabant bárónét, aki itt a kalapját várja. Egy vágatásban lohol Farina úr az előkelő divatszalonba, amelynek tulajdonosa — vesztére — elhagyott szerelme. Egy kis mesével félrevezeti Farina úr a harcias hölgyet, aztán megtudja, hogy egy ilyen kalap volt még raktáron, de azt eladták Champigny bárónénak. Közben a násznép betéved a

vőlegény utáni hajzában a divatszalonba és Farina úr alig tudja tisztára hazudni magát. Keserves bonyodalmak közt végre az anyakönyvezető elé kerül az ifjú pár, de alig hogy kimondják a boldogító igen-t és a nász lakomára indulnak, Farina úr egy pillanatra kiszáll a kocsiból. Champigny báróné lakása előtt történik ez, hisz Farina úrnak meg kell szerezni a pipacsal díszített florentini kalapot, vagy a hadnagy úr pozdorjává zúzza közben a lakását. Champigny báróné éppen egy híres olasz énekest vár és Farina urat nézi annak, apósát pedig zongorakísérőjének. Farina úr kínjában énekel is, eközben a násznép nem győzővén a várakozást, bejön utána a palotába és a bárónő vendéglé számára készített gyönyörű büffét Farina úr meglepetésének tartva, egyszerűen elfogyasztják. Farina úr megtudja, hogy Champigny bárónő a kalapot unokahúgának, Sarabant bárónénak ajándékozta. Elrohan Sarabant báróékhoz, de csak férjet találja otthon. Közben a násznép felöntve a garatra, eltéveszti a házszámot, Sarabantékhoz telepszik be. A báró nem tudván mire vélni a dolgot, valóság-gal az örület határán jár. Vad forgatagban előkerül egy pipacsal díszített florentini kalap, amelyről kiderül, hogy a süket Flórián bácsi hozta Farina úr feleségének nászajándékkul. Ez a kalap megmenti a helyzetet. Farina úr életének legboldogabb és egyben legkalandosabb napja után boldogan ölelheti magához ifjú feleségét.

★

Ez a burleszkszerű vígjáték halmozza az új ötleteket. A szellemes ötletek bőven vannak helyzetkómikummal fűszerezve, úgy, hogy a nézőtöredény ügyszólván egy percre sem szűnt meg a nevetés. Heinz Rühmann, ha lehet, még jobb, min a „13 szék”-ben. A szabkbemutató közönségének tetszett a film.

Hotel Sacher

Rendezte: Erich Engel

Főszereplők: Willy Birgel, Sybille

Schmitz, Wolf Albach—Retty

Gyártotta: UFA

Beszél: németül

Magyar szöveg: Lándor Tivadar

Hossza: 2395 méter

Cenzúra: aluli

Kölcsönző: UFA

Szabkbemutató: Uránia, augusztus 17

★

Idő: 1913 Szilveszter estéje. Színhely: a világhírű bécsi Hotel Sacher, melyben politikai és diplomáciai világ előkelőségei szoktak találkozni. Nagy a készülődés a szilveszteri éjszakára. Az előkelő társaságok, melyek a szilveszteri ünnepre a Sacherban gyülekeznek, mind az operába mennek. Ekkor megérkezik dr. Sefczuk, lemergi kerületi főnök a szállóba. Alig ismernek rá. Nem csoda. Hosszú ideig le volt tartóztatva. Azzal gyanúsították, hogy nagy állásában az orosz kém szervezetet szolgálta és árulást követett el a monarchia ellen. A vádra, amely látszólag gyanún alapult, nem találtak bizonyítékot, ezért szabadon eresztették. Dr. Sefczuk első dolga volt Bécsbe rohanni, hogy maga járjon utána az árulónak. Dr. Sefczuk Voronieff Nad-

ját keresi, akibe még Lembergben szerelmes volt és aki az ő letartóztatása után váratlanul eltűnt. Rögtön át akar menni az operába, de ekkor rendőrtanácsos jelenik meg szobájában, felszólítja őt, közölje a rendőrséggel, hogy ki az a személy, akire neki, Sefczuknak gyanuja van és akit Lembergben nem akart megnevezni. Dr. Sefczuk most is megtagadja a választ. A rendőrtanácsos erre közli vele, hogy miután egy leMBERGI bankba pénzek futottak be dr. Sefczuk számlájára, mégpedig gyanus pénzek, rendeletet kapott, hogy őt letartóztassa. Dr. Sefczuk kéréli őt, halassza el a letartóztatást, mert azt hiszi, hogy itt Bécsben meg fogja találni az igazi bűnösöket. A rendőrtanácsos reggel 8-ig halasztást ad, de megfigyelés alatt tartja dr. Sefczukot. Dr. Sefczuk ekkor átmegeg az operába és felkeresi Voronieffné. Az ő révén megismerkedik társaságával, az orosz követség tagjaival, akik meghívják őt külön Sacherbeli szeparéjukba. Voronieffné meg van döbbenve. Fél, hogy Sefczuk átlátott rajta és sejtje kénnői szerepét. Másrészt maga is szerelmes dr. Sefczukba. Ebben a kettős hangulatában Barnoff orosz ezredes, a kémszolgálat bécsi irányítója, ráveszi őt, hogy próbálja dr. Sefczukot, aki különben is rutén származású, megnyerni Oroszország számára, hisz ezzel az ő szívügye is meg lenne oldva. Izgalmas fordulatok után végre sikerül Voronieffnének egyedül beszélnie dr. Sefczukkal. Ez felelősségre vonja őt, mért tűnt el nyomtalanul, mikor őt letartóztatták, hisz tudhatta, mennyire szereti őt s milyen csapás neki nélküle élni. Voronieffné erre nyíltan felszólítja szerelmét, hogy osztrák főhivatalnok léte pártoljon az oroszokhoz, térjen vissza állomáshelyére és mint kerületi főnök szolgálja Oroszország érdekeit. Dr. Sefczuk felháborodással utasítja vissza, ezt az ajánlatot és akkor is megmarad elhatározása mellett, mikor kiderül, hogy vonakodása esetén Nadja kémszervezete őt tönkre fogja tenni. Sőt nyíltan megmondja Voronieffnének, hogy bármennyire szereti, kiszolgáltatja őt a rendőrségnek. Voronieffné elrohan s bejelenti Barnoff ezredesnek, hogy mindegyik vége. Dr. Sefczuk nem állt kötevénynek, sőt feljelenti őt a rendőrségen. Voronieffné letartóztatják. Ezalatt a Sacher szállóban szomorúan álltak körül barátok és ismerősök dr. Sefczuk holttestét. A kiváló hazafi, a kötelességét híven teljesítő főhivatalnok föbelőtte magát. Leplezte hazája árulóját, de ezzel elvesztette egyetlen szerelmét. Nem élhetett tovább.

*

Óriási kémdráma a békebeli Bécs világháborút közvetlen megelőző időszakából. Idegfeszítő, lélekzettelállító, mesteri rendezés, annyi ízléssel, annyi finomsággal, mint amilyen disztinált és finom a békebeli Hotel Sacher volt. Willy Birgel, Sybille Schmitz művésztük legjavát adják. Tökéletes emberi figurákat vetít elénk a film. Nagy dráma, nagy lehetőségek a színész számára. Egyébként a lillafüredi Filmhét filmversenyének egyik győztese ez a film, amely nemcsak a versenydíjat, de a közönség osztatlan elismerését kiérdemelte. A legnagyobb elismerés Erich Engel rendezőnek szól a nagyvonalú és mégis a legapróbb részletekre is kiterjedő rendezésért. A filmen az igazi békebeli Bécest kaptuk, igazi bécsi levegő árad a film minden jelenetéből, egy régi szép világ emléke. Felejthetetlen élmény.

Halló, Janine!

Rendező: Carl Boese
Főszereplők: Röck Marika, Johannes Heesters, Mady Rahl
Gyártotta: UFA
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2518 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Szakbemutató: Uránia, augusztus 18

*

A párisi Moulin Bleu revűszínházban mindig az történik, amit Yvette, a primadonna akar. Különösen elégedetlen ezzel a visszás helyzettel Janine, a színház egyik fiatal táncosnője, aki fejébe vette, hogy tűzön, vizen keresztül is sztár lesz. A fiatal Batier gróf azzal a céllal jön Párisba, hogy dolgozni fog Pamion színházi és zeneműkiadó vállalatánál. Batier udvarol a Moulin Bleu egy kis táncosnőjének, Charlottenak. Reggel kellene Batiernek Pamionnál, cégfőnökénél bemutatkoznia, rendez tehát még egy görbe éjszakát. A bárba, ahová betéved, Pierre, a tehetséges fiatal zeneszerző ül a zongoránál, aki itt keresi keserves kenyerét. A vidám éjszaka mámorában a gróf és a bázongorista összebarátkoznak, sőt Batier biztatására szerepet is cserélnek. A kis Charlottenak vidéki turnéra kell utaznia és Janine vállalja, hogy közben észretériti és megleckézteti Charlotte hűtlen udvarlóját, a csél-csap Batier gróft, akit nem is ismer. Egy színházi újságból megtudja, hogy Batier Pamionéknál dolgozik. Beállít oda és mint Bastille márkinő mutatkozik be. Pamionék el vannak ragadtatva és estélyükön az ál-Batier gróf és

az ál-Bastille grófnő megismerkednek. Az ál-gróf előad néhányat szerzeményeiből s megemlíti, hogy ugyanennek a szerzőnek, a kiváló Pierre Tarinnak egy egész revüje is van már készen. Pamion is el van ragadtatva, megvásárolja a revüt. Janine felkeresi Pierre Tarin lakását és az őt fogadó Batier grófról természetesen azt hiszi, hogy ő a zeneszerző. A Moulin Bleu igazgatója éppen összevesz Yvettel és kapóra jön neki az ügyes Janine és a kitűnő revü. Azonnal szerződötteti Janinet a revü főszerepére. Közben hazajön vidéki turnéjáról Charlotte, aki, amikor megtudja, hogy Janine megismerkedett a gróffal, féltékenységében felelősségre akarja vonni Janinet. A helyzet még bonyolultabb lesz, amikor Bibi, Tarin zeneszerző szerelme, az újságban olvas Tarin nagy sikeréről és fel akarja újítani a zeneszerzővel haraggal megszakított barátságát. Egyre jobban bonyolódnak a szájak, csak Janine szívén ütött halalos sebet ez a személycseré, ő igazán szerette az ál-zeneszerzőt, akinek többé már nem tud hinni. Yvette mesterkedésére a színház igazgató elveszi tőle a szerepet is, de azzal a megalázó kikötéssel, hogy mint a színház tagja tartozik az előadásokon rendelkezésre állni. Batier gróf, aki igazán szereti Janinet, megtudja, hogy a színháznál milyen rútol bántak el a lányt, szerződötteti a leghíresebb párisi klakórt, hogy ellentétét rendezzen. A premier izgalmas estéjén a színpadon Yvette is, Janine is megjelenik, de Batier gróf kórusa jól működik a nézőtérén. Halló Janine! zúg ütemesen a kórus, ezt a jelszót átveszi az egész nézőtér. Janine egyetlen estén ünnepezt csillaga lesz Páris színházi egének. Kiderülnek a félreértések, Tarin a most már sikerdús zeneszerző, feleségül veszi Bibit, Charlotte is megbékél és végre Janine is elhiszi, hogy Batier, ha nem is szegény zeneszerző, de gazdag gróf, egyben igazat mondott, abban, hogy igazán szereti.

*

A film pazar kiállítású, táncos, zenés film, Röck Marika pedig úgy táncol, hogy az amerikai táncosodák tanulnának tőle. A mese talpraesett színházi történet, amelyben egy vidám fiatal ember nagy sztárrá varázsol egy táncosnőt, világhírűvé tesz egy zeneszerzőt, ő maga pedig rengeteg zene, ötlet és vidámság árán boldog ember lesz.

Hétpecsétés titok

(Der Gouverneur)
Rendezte: Turjanszki
Főszereplők: Willy Birgel, Brigitte Horney
Gyártotta: Terra
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2637 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Szakbemutató: Uránia, augusztus 19.

*

Runeberg földbirtokos adósságai miatt kénytelen birtokát eladni A vevő Sarko dr., egy fővárosi laptulajdonos, akinek politikai ambíciói vannak. Runeberg gazdálkodik a birtokon továbbra is, csak fia, Róbert, hagyja el az ősi rögöt, hogy katonatisztnak menjen. A fiatal Runeberget gyerekkori szerelem fűzi a szomszédos

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM
CITY
CORSO
DÉCSI
FORUM
KAMARA
OMNIA
RADIUS
ROYAL APOLLO
SCALA
URÁNIA

A baskervillei kutya
A baskervillei kutya
Mi lesz veled Andy Hearty?
Kinai express
Café de Paris
A baskervillei kutya
Kongó
Kaukázusi brigád
Écellkaraván
Éjjeli kaland
Hétpecsétés titok

aug. 24-től
aug. 24-től
aug. 16-tól
aug. 22-től
aug. 21-től
aug. 24-től
aug. 21-től
aug. 19-től
aug. 18-tól
aug. 22-től
aug. 24-től

Fox
Fox
Metro
Standard
Művész
Fox
Fox
Standard
Paramount
Hirsch-Tsuk
UFA

birtokos leányához. Máriához. A környéken éppen hadgyakorlatot tartanak és Máriának vendégül látják este a tisztikart. Runeberg Róbert búcsúzik Máriától és a lány megígéri, hogy vár reá, ha még anynyi esztendőbe telik is. Őt esztendővel később Runeberg Róbert már a gárdaezred hadnagya és Verkonen tábornok törzsében szolgál. Sarko is elérte célját, képviselő lett. A kormány elnöke benyújtja lemondását, Verkonen tábornokot az államelnök kormányzóvá nevezi ki. Runeberg hadnagy megdöbbenésére arról értesül Sarkótól, hogy édesapja újabb adósságokba keveredett és egy 12.000 koronás váltóra ráhamisította Sarko nevét. A váltó három nap múlva jár le és Sarko arra kéri a hadnagyot, beszélne Verkonen tábornokkal, akinek törzsében szolgál, hogy a tábornok engedélyezze Sarko befiltott lapjának újból való megjelenését. Runeberg hadnagy ezt visszautasítja, bár Sarko a 12.000 koronás váltó megsemmisítését ajánlja fel ellenértékül. A tábornok és kísérete a tábornok feleségének érkezését várja a pályaudvaron. A Sarko dr által fellázított és megtévedt emberek egyike merényletet kísérel meg Verkonen ellen, de a lövés csak a tábornok kezét járja át. Ebben a pillanatban fut be a vonat és a tábornok fájdalmát palástolva üdvözlő rég nem látott feleségét, aki nem más, mint Mária, Runeberg hadnagy egykori jegyese. Verkonen az államelnök tiszteletére estélyt rendez, amelyen Mária és Runeberg is találkoznak. Runeberg keserű szemrehányással illeti Máriát, Mária elmondja, hogy közöttük csak diákszerelm volt viszont Verkonen egész életét betölti. Runeberg, aki nem tudja felhajtani a 12.000 koronát határidőre, bajtársát, Kalminen hadnagyot kéri, hogy eszközöljön ki haladékat Sarkótól. Közben Mária, aki Kalminentől megtudja, hogy Runeberg milyen rettenetes kelepcebe került, édesapjától telefonon kér kölcsön 12.000 koronát. A tábornok ennek a beszélgetésnek véletlen tanuja lesz és felajánlja feleségének ezt az összeget. Mária hugával elküldi Runebergnek a 12.000 koronát, de a hadnagy nem fogadja el. Kalminen útja nem járt sikerrel, Sarko dr. nem adott Runeberg hadnagnak haladékat. Runeberg őrségen van, amikor legénye jelenti, hogy lakásán egy hölgy keresi... Kalminennek adja át az őrséget és lakására siet. Ugyanekkor Verkonen tábornok egy értekezleten arról értesül, hogy Sarko dr.-t a lakásán agyonlőtték és a gyilkosság időpontjában a gárdaezred egy tisztje járt itt. A vizsgálat során megtalálják Runeberg váltóját, de a hadnagy alibije látszólag tökéletes, hiszen abban az időben őrségen volt. Verkonen telefonhívására kiderül, hogy Runeberg önhatalmúlag Kalminennek adta át az őrséget és a két fiatal tiszt most szemben áll Verkonennel, hogy számot adjon a drámai délutánról. Kiderül, hogy Sarko lakásán Kalminen járt, kiderül az is, hogy Runeberg a gyilkosság időpontjában egy hölgyet fogadott a lakásán. Verkonen az ezred becsületét félti és Runebergnek a másnap kezdődő kihallgatáson alibit kell bizonyítani. Erre csak egy mód van, ha kiadja hölgylátogatójának nevét. Mária elmondja Verkonennek, hogy Runeberg gyerekkori pajtása, jegyese volt, de hogy soha senkit nem szeretett, csak az urát. Verkonen hisz a feleségének. Közben önként jelentkezik a rendőrségen Verkonen merénylője és bevallja azt is, hogy Sarkót, élete megrontóját elkekeredésében ő lőtte agyon. Ru-

neberg ártatlansága kiderül és az összegyűlt tisztikar lelkesen ünnepli a tábornokot, aki fenntartás nélkül hitt tisztjei becsületében.

*

Fourjansky mesteri rendezése, Willy Birgel, Brigitte Horney kitűnő alakítása teszi tökéletessé, nagyszerűvé ezt a reprezentáns filmet. Tömegjelenetek, forrongás, óriási kiállítás és Tourjansky biztos keze, remek rendezői érzelme viszik sikerre a német filmgyártás legújabb produktumát. A katonás fegyelem, bajtársi együttérzés, fanatikus hit, irányítják a cselekményt, amely tökéletes bűnügyi filmmé avatja ezt a produkciót. Hihetetlen erő és akarat sugárzik a film minden kockájából és ez az erő és akarat sikerre, sőt kirobbanó sikerre vezet. Nagy film, nagy rendező, nagy színészek, érdekesítő izgalmas szüzsé.

Mámoreos báli éj

(Es war eine rauschende Ballnacht)

Irta: Cziffra Géza
Rendezte: Carl Fröhlich
Főszereplők: Zarah Leander, Röck Marika, Hans Stüwe, Leo Slezak
Gyártotta: UFA
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2549 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: UFA
Szaktbemutató: Uránia, augusztus 21

*

Moszkva 1865... Csajkovszki Iljics Péter, a nagy orosz muzsikussal, lelki válsággal küzd, az új idők új zenéjét nem érti meg senki. Nincs kiadója, nem kap hangversenytermet és elhagyta Katarina Alexandrovna is, a nő, akit szeretett. Hunsinger zenetanár, aki szeretettel egyengeti Csajkovszki útját, ráveszi Katarina Alexandrovnaét, hogy jöjjön el egy bábra, amelyen megjelenik Csajkovszki is, mert Nastasja, a táncosnő, két kerिंगőjét fogja ott táncolni. Katarina habozik, hiszen azóta, hogy Csajkovszkival szakított férjhez ment egy dúsgazdag vasútigazgatóhoz, Murakin Ivanovics Mihályhoz. Csajkovszki és Katarina a mámoreos báli éjszakán újra egymásra lelnek. Katarina enged Csajkovszki kérésének és titokban elmegy a zeneköltő lakására. Katarina segíteni akar Csajkovszkin és Hunsinger rendelkezésére bocsátja azt a pénzt, amivel Csajkovszki elindul a világhír útján. A zeneköltő erről mit sem tud. Amikor kiadója — akinek Hunsinger átadja Katarina pénzét — lelkesedve közli vele, hogy minden művét kiadja, hangversenykörutat rendez számára, Csajkovszki elhiszi, hogy napja valóban felvirradt. Kruglikov, egy moszkvai előkelő lap zenekritikusa, szerelmes a kis Nastasjába, de a táncosnő rajongó imádatlással csüng Csajkovszkin. Kruglikov Katarinára sértő megjegyzést tesz Csajkovszki előtt, mire a zeneszerző inzultálja. Kruglikov bosszút áll, felkeresi Murakint és elmondja, hogy felesége azon a báli éjszakán Csajkovszkival távozott a mulatságról. Murakin Csajkovszkit felelősségre vonja. Csajkovszki, aki nem szolgáltathatja ki Katarinát, beismeri, hogy egy hölgyért párbajozik, ez a hölgy azonban a menyasszonya, Nastasja Petrovna, a táncosnő. A kényszerházasságból nincs kiút, Csajkovszki feleségül veszi Nastasját, de

elmegy még az esküvő éjszakáján. Mesterét és barátját Hunsingert keresi fel és ez megmutatja a művész számára a kijelölt igazi utat. Ez az út nem a boldogság, hanem a szenvedés és a dicsőség útja. Évek telnek el. Csajkovszki, akit a világhír szárnyára kapott, most már mint diadalmas szerző tér vissza Moszkvába, hogy elvezényelje Fathetique szimfóniáját. A városban a kolera szedi áldozatait. Tom-bóló taps fogadja a karmesteri emelvényen megjelenő mestert és felzúgnak a csodálatos szimfónia hangjai. Csajkovszki látható rosszulléttel küzd. Alig tud a művészszerző elvánszorogni. S míg a szimfónia gyönyörű végakordjai összefolynak a felviharzó tapssal, Csajkovszki Péter Iljics Katarina ölében kilehelj lelkét, hogy bevonuljon az örökké élők, a halhatatlanok birodalmába.

*

A rendezés, a színészek játéka és a zene teszik felejthetlenné ezt a Csajkovszki-filmkölteményt. Csajkovszki halhatatlan muzsikája végigvonul a filmen és magávalragadja, magasba emeli a néző lelket. Zarah Leander nagyvonalú játéka, Hans Stüwe emberábrázolása, Röck Marika könnyed bája, Leo Slezak csupaszív alakítása mind-mind értékei a filmnek, mely a jövő szezon egyik legkiemelkedőbb alkotásának ígérkezik.

Kaukázusi brigád

(La Brigade Sauvage)

Irta: Arnold Lipp
Rendezte: Marcel L'Herbier
Főszereplők: Vera Korène, Charles Vanel, Roger Duchesne, Trubeckoj herceg
Gyártotta: Franco-London-film, Paris
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Váci Dezső
Hossza: 2424 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Standard
Bemutatta: Radius, augusztus 19

*

Kalatjeff ezredesnek, a vladikaukázusi brigád parancsnokának felesége, Mária még csak nem is kacérkodik férje legdaliásabb tisztjével, gróf Mirszki hadnaggal, mégis tápot ad, hogy udvaroljon a szép asszonynak. A hadnagy szerelmes ugyan az ezredes feleségébe olyanira, hogy szakít régi szerelmével, Assia Osztovszkájával. Egy napon Sándor nagyherceg meglátogatja a brigádöt és ez alkalommal Kalatjeff ezredes nagy estélyt rendez. A nagyherceg nem tud ellentálni Mária szépségének és rábírja az asszonyt, hogy Mirszki hadnagy házában találkozzék vele. A hadnagy szobájában azonban az előzőleg odalopódzott Assia, Mirszki gróf elhagyott szerelme várja, aki azt hiszi, hogy a szép asszony lépett helyébe a hadnagnál. Assia rövid vita után lelövi az asszonyt. Mirszki hadnagy a tragédia után mindenáron meg akarja védeni a nagyherceget és ezért magára vállalja azt, hogy Mária nála járt. Kalatjeff ezredes provokálja a hadnagyot, a párbajt azonban felsőbb parancsra nem lehet lefolytatni, mert közben kitört a világháború. A világégés elmúltával Párisban látjuk viszont Kalatjeffet, aki közben tábornokká lépett elő, de emigrálni volt kénytelen a szovjet elől. Az egykori Mirszki hadnagy most mint egy kaukázusi kórus vezetője járja

Premier Plan

BALOGH BÉLA

A néma film lelegején kezdte, amikor még nem volt modernül felszerelt, milliós műtermünk, amikor a nehézségek seregével kellett megküzdenie. És megküzdött, eredményesen. Pár évtizedes filmesinálási mult van mögötte. Alig lehetne összeszámlálni, mennyi filmet készített ezalatt. Ősz fejjel még ma is rajongója mesterségének és úgy kezd hozzá ma is minden filmjébe, mintha az volna az első: aprólékos előkészítéssel, elmélyedéssel, szeretettel, hivatásába vetett hittel, szépet, nagyotakarással. A magyar filmrendezők doyenja. De nemcsak korban, multban tekintélyes. Múltvisége, olvasottsága, filozófikus tehetsége és felkészültsége kezdetől fogva jellemezték egyéniségét, rendezői teljesítményeit. Elvonultan, szerényen él gondolatainak, bölcsesletének, olvasmányainak. Nem vesz részt a szakma zajos vitájában. Csak egy dolog érdekli: minél jobbat, szebbet, eredetibbet, művészibbet, nemesebbet varázsolni a filmműteremből a mozivásznonra. Ha néha, kisebb társaságban feltárla a lelke és megszóla, mint mestert a tanítványai figyelik, vele éreznek, úgy mindenkinek hallgatói. Ősz bölcs, túl minden jón és rosszon, mégis úgy érzik, hogy még mindig nem érkezett el az alkalom, amikor végre megalkothatná életé, egyénisége legmaradandóbb filmjét.

végig a világot. Így ismerkedik meg Lizával, Kalatjeff gyönyörű leányával s a fiatalok szerelemre lobbannak egymás iránt, természetesen egyik se tudja a másiktól, hogy a régmultban milyen kapcsolataik voltak. Az öreg tábornok még nem felejtette el Mirszki grófot, aki elégtétellel tartozik neki és várja a pillanatot, amikor végre leszámolhat vele. Amikor megtudja, hogy Liza Mirszki grófbá szerelmes, túlteszi magát a fiatalok vonzalmán és végez régi ellenfelével. Mirszki gróf nem hal bele sebébe, hamarosan felgyógyul és utána a tábornok is enged haragjából. Mirszki gróf bevallja Kalatjeffnek, hogy Mária asszony teljesen ártatlan volt és leleplezi szerepét, amelyet a nagyherceg helyett vállalt. A tábornok megbocsát és Liza meg Mirszki gróf jövődó boldogságának nincsen több akadályja...

L'Herbier gondos, művészi rendezése és Trubeckoj herceg fölüeny — ezúttal végre rokonszenves — alakítása a fő jellemzői és egyben értékei ennek az érdekesen perdülő francia filmnek, amelynek eseteleménye a békében kezdődik, a háborúban folytatódik és a mai napokban jut boldog befejezéshez. A közönség tétsszettel fogadta az újdonságot.

Café de Paris

Irta: Yves Mirande
Rendezte: Yves Mirande
Főszereplők: Jules Berry, Vera Korene, Jacques Baumer, Pierre Brasseur, Carette, Marcel Carpentier, Jean Coquelin
Gyártotta: Regina
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Pacséry Lészló
Hossza: 2200 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Művészfilm
Bemutatta: Fórum, augusztus 21

Szilveszterest a „Fény városának“ egyik ragyogó mulatóhelyén, a „Café de Paris“-ben. A tarka, jókedvű vendégseregben írók, művészek, az arrivált párisi bohémek ismert alakjai. Itt vacsorázik Monsieur Lambert is, a „Kőszá Hírek“ hírheft szerkesztője. Van ellensége bőven ő gyűlölik mindent. Nem messze az asztaltól ül Revilla, aki éppen most könyörgött neki, hosszabbítsa meg 50.000 frankos váltóját, de Lambert kérelmelhetlen maradt. Gyilkos szemmel nézi őt két másik asztalszomszédja is, Lewy és Liebenstein, a fegyvercsempészek, akik attól rettegnek, hogy Lambert leleplezi őket, ha nem fizetik meg neki a túlmagas hallgatási díjat. De a legjobban a fiatal Le Rec gyűlöli őt, mert Lambert megtagadta tőle leánya kezét. Le Rec barátja, Fleury, onnant hallgatja a fiatal Lambert. Nőt vár, egy titokzatos asszonyt, akit már egy éve ismer és halálosan szerelmes belé, de még mindig csak a keresztnévét tudja. Talán éppen ezért szereti annyira. Megérkezik Genevieve is, Fleury titokzatos szerelme. Alig hogy helyet foglal az asztalnál, megpillantja Lambertet és elsápad. A szerkesztő ismeri férjét és ha észreveszi őt, katasztrófa lesz a dologból — magyarázza Fleurynek. Éjfél. A villanyt leoltják, vihogás, kacagás, csókok — majd ismét kigyúlnak a csillárok, vidám pohárcsengés

köszönti az új esztendő, de az öröm crescendoját hirtelen velőtrázó sikoltás vágja el: Lambertet leszúrta valaki. A rendőrség megjelenik és azonnal megkezd a vizsgálatot. Kihallgatják a vendégeket, a két fegyvercsempést, a kikoszorazott kéro, az adóst, akinek Lambert nem adott haladékat, Fleuryt és a titokzatos asszonyt is, akiről a vizsgálat során kiderül, hogy Lambert felesége volt és szívből utálta a jellemtelen zúglap-szereksztőt. Melyikük volt a gyilkos? A léleketörtőjőn izgalmas nyomozás már-már holtpontra jut, de végül egy szemfüles riporter, aki szintén a „Café de Paris“-ban vacsorázott, megoldja a rejtélyt.

A francia filmekért rajongók végre ismét kedvükre való francia filmet láthatnak. A végig érdekes bűnügyi történet igazi francia szellemességgel van átszőve, a bűnügy megoldása pedig modern, lélekelemző módszerrel történik. A rendező és a színészek minden dícséretet megérdemelnek.

Acélkaraván

(Union Pacific)
Rendezte: Cecil B. de Mille
Főszereplők: Barbara Stanwyck, Joel McCrea
Gyártotta: Paramount
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Lakner Artur
Hossza: 3000 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Paramount
Bemutatta: Royal Apollo, augusztus 18
Szakbemutató: Royal Apollo, augusztus 22

Az Union Pacificnek veszedelmes konkurrensa a Central Pacific. A Central Pacific főembere Barrows a bankár mindent elkövet, hogy az Union Pacific építkezését hátráltassa, mert azé a vasúti hegemonia, aki előbb tud eljutni Ogden városába. Barrows titokban felbéri Sid Campeaut és Dick Allent — két veszedelmes kalandort — és megbízza őket, hogy állítsanak fel az építkezés mentén játékbárlangokat, kocsmákat. Elmulik 3 esztendő. Az Union Pacific vezetősége, mérnöki kara és munkásai emberfeletti munkát végeznek s nemcsak a természet iszonyú nehézségeivel, az indiánok megmúgyuló támadásaival kell megküzdeniök, de Sid Campeau és Dick Allen veszedelmes machinációival is. A nagy sátorban állandóan pereg a rulettgolyó, patakokban folyik a mérgező alkohol. Ilyen körülmények folytán Cort tábornok egy régi hű emberéhez Jeffersonhoz fordul, hogy vállalja el az építkezés vezetését és tisztsítsa meg az Union Pacific vonalát a kétes elemektől. Jefferson meg is érkezik az építkezés színhelyére és Dick Allant egy régi cimboráját ismer fel. Kérleli őt, hogy szakítson Sid Campeauval, de Dick hallani sem akar erről.

Mulnak a hetek. Az Union Pacificet az építkezés elhúzódása és a természeti elemek dacolása anyagi csóddal fenyegeti. Ekkor Barrows bankár, — aki titokban a Central Pacific főembere — de színleg úgy tesz, mintha az Union Pacificet támogatná, kijelenti, hogy egy millió dollárral szanálni fogja az Union Pacificet sőt intézkedett, hogy ennek a horribilis összegnek az első részlete vonaton meg

is érkezék az Union Pacific főhadiszállására. Közben azonban utasítást ad Dick Allennek, hogy rabolja ki a pénzes vonatot és a pénzt juttassa el hozzá. Dick hálálisan szerelmes Mollie Monahamba, a társaság postamesternőjébe és mindenáron feleségül akarja őt venni, azonban Mollie Jeffersonba szerelmes, ezt azonban még önmaga előtt is titkolja. Ejne idején Dick Allen kirabolja a postavonatot és a pénzzel teli postaszákokat Mollie kocsjába rejti el. Dick és emberei meg akarják ölni Jeffersonot. Mollie, hogy megmentsen Jefferson életét, azt igéri Dicknek, hogy ha nem tapad vér a kezéhez, akkor a felesége lesz. De amikor Jefferson elmegy, Mollie kényszeríti Dicket, hogy a pénzt adja vissza a társaságnak. Az építkezések tovább folynak és Jefferson érkezettnek látja az időt arra, hogy végleg leszámoljon Sid Campeaual. Az ír munkások segítségével a föld színével teszi egyenlővé Sid Campeau játékbarlangját. Campeau dühében elárulja Jeffersonnak, hogy Dick Allen rabolta ki a vonatot és Jefferson kötelessége, hogy Dicket letartóztassa, még abban az esetben is ha a társaságot nem is érte semmiféle kár. Amikor le akarja tartóztatni Dicket, Mollie lefogja őt és Dick az utolsó pillanatban megszökik. Múlnak a hónapok. Kegyetlen tél dühöng az Union Pacific építkezésének mentén. Jefferson váncsára a hóra rakják le a talpfákat és arra a síneket. Ezzel az egyszerű, de zseniális ötlettel sikerül megelőznie a Central Pacificet Ogdenben. Ogdenben újra feltűnik Sid Campeau, aki halálra keresi Jeffersonot. Ugyancsak itt van Dick Allen is, aki viszont Molliet akarja látni. A sors úgy akarja, hogy Sid Campeau golyója őt találja el és Mollie felszabadulva feleségül mehet Jeffersonhoz.

*

Cecil B. de Mille rendezői zsenije rányomja bélyegét erre a filmre. Az ő rendezése részleteiben és egészben grandiózus filmmé alakította az alapjában véve nem különleges, de hallatlanul izgalmas történetét. A színészek is méltók a nagyvonalú rendezéshez.

Kínai express

(Keleten a helyzet változatlan)

Rendezte: Christian Jague

Főszereplők: Charles Vanel, Erich v. Stroheim, Inkisinnoff, Suzy Prim

Gyártotta: Osso, Paris

Beszél: franciául

Magyar szöveg: Bogdán László

Hossza: 2200 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Standard

Bemutatta: Décsi, augusztus 22

*

Pierson főmérnök a főnöke a Kínában működő francia vasútépítő társaságnak. Ő is, valamint az alárendelt mérnökök, magukkal hozták feleségeiket Franciaországból. Miután délen, ahol a vasút épül, kínai rablóbandák garázdálkodnak — az asszonyokat északon helyezték el, a nemzetközileg védett negyedben, Délen Wang kínai rablóvezér az úr. Szerencsére Pierson főmérnöknek nem kell Wangtól tartania, mert egyszer megmentette a kínai életét és vérszerződést kötöttek. Ezalatt azonban északon Wang szövetségeseinek Tsou-Kingnek az emberei megtámadják

a vonatot, sőt betörnek a nemzetközi negyedbe is. Mialatt Pierson Wanggal tárgyal, hogy bírja rá északi barátját a békére — ezalatt Pierson felesége felkeresi Tsou-King generálist, hogy jobb belátásra bírja. De Tsou-King elfogatja az asszonyt is túszként magánál tartja. Wangban győz a jóérzés és esküjét megtartja. Ő maga kíséri el Piersont az „500-ak” templomába, ahol Pierson felesége fogva van. Tsou-King lelövi Wangot, aki barátjának Piersonnak kezében leheli ki a lelkét. Tsou-Kinget eléri végzetel! A konkurens kínai tábornok kivégeztesíti! Pierson boldog! Visszakapta feleségét és folytathatja a kultúra úttörő munkáját...

*

A japán-kínai háború ismét ráterelte a gyártók figyelmét az amúgy sem nagyon elhanyagolt távolkeleti témákra. Ez a film meglehetősen átlagos színvonalon mozog. Kisebbségi igényű közönséget érdekes, exotikus témája miatt kielégíthet.

Éjjeli kaland

(Faisons un rêve)

Írta: Sacha Guitry

Rendezte: Sacha Guitry

Főszereplők: Sacha Guitry, Jacqueline Delibac, Raimu

Gyártotta: Viesonarts Films, Paris

Beszél: franciául

Magyar szöveg: Pásztor Béla

Hossza: 2084 méter

Cenzura: felüli

Kölcsönző: Hirsch és Tsuk

Bemutatta: Scala, augusztus 22

*

Egy, a szép német fölöttébb szerető férfi ügyes trükkkel csalta fel magához a történetünkben szereplő házaspárt egyik tavaszi délután 4 órára, amikor a férjnek 4 óra 10 perckor már találkája volt mással. A férj elmegy, az asszonyka a vendéglátó lakásában marad és mivel az ördög, a szerelmesek ördöge nem alszik, este 9 órára ugyanebben a lakásban a fiatalember újabb találkát kap az asszonytól, mert a férj egy állítólagos dél-amerikaival tölti az estét. A találka kedves, hangulatos helyén elalszik a házigazda és elalszik az asszony. Már reggel van, amikor a két szerelmes felébred. Kétségbeesítő a helyzet. Az asszony nem mer hazamenni. Mit mondjon az urának, aki már bizonyára ezerfelé keresi. Pedig a sok aggodalom felesleges, mert fiatalember hősnök tudja kötelességét. Felajánlja, hogy feleségül veszi vendégét, akit ugyanis már régen szeret. Remélhető, hogy a férj majd beleegyezik. Mikor javában erről tanácskoznak, kopognak az ajtón. Korán reggel, 8 órakor, ki lehet az? A hang ismerős. Bizony, nem más, mint a férj. Ebből komoly baj lesz! Az asszonyt el kell bujdatni és komolyan, merészen a férj elé kell állni és megmondani neki az igazat. Megmondani azt is, hogy természetesen ebből új házasság lesz. Az aggodalom megint felesleges volt. Mert hiszen a férj nem másért jött a fiatalemberhez, mint tanácsért. Ő sem töltötte otthon az éjszakát és most nem mer hazamenni, mert fél a feleségétől. A férj a fiatalemberhez fordul, mint régi barátához, hogy egy jó ötlettel, jó tanáccsal húzza ki a csávából. A tanács hamar kész. A férj gyorsan utazzon el vidékre, egy beteg nagynénjéhez, a vonat nemsokára indul. Onnan hívja fel gyön-

KÉTHETENKÉNT kissé tágra nyílik a szemünk, amikor meg szoktunk jelenni a „Der Film” című berlini hetilap filmzajlapon másfél napilap-formátumra terjedő érdekes tabellája a „Wer dreht wo? (Ki hol forgat?)” 22 rovatból áll ez a kimutatás és a német filmműtermek elfoglaltságát tünteti fel gyorsan áttekinthető módon. A legfrissebb ilyen tabella szerint 11 gyártelepen 19 film felvételei folynak és műtermen kívül 13 filmnek külső felvételei készülnek. A babelsbergi Ufa-Stadtban például 7 filmet forgatnak, a többi telepeken egyet-kettőt-hármat. Érdekes a kimutatás 22 rovata. Erdemesnek tartjuk felsorolni őket. Tehát: műterem, a film címe (alcíme), hacsak előkészülnek a filmre, külön fel van tüntetve: gyártó, kölcsönző, gyártási vezető, rendező, párbeszédrendező, segédrendező, felvételvezető, operatőr, segédoperatőr, hangmérnök, költő, állományképzés, építész, forgatókönyvíró, zeneszerző, karmester, fodrász, ruhatervező, szereplők, hangrendszer. És ez a 22 rovat szépen ki van töltve, mind a 32 készülő német filmmel. Ami azt jelenti, hogy harminckétszer tizenhét ember dolgozik a filmek vezérlésében és ez több mint 500 főnek ad kenyeret. A kisebb műszaki alkalmazottakról most nem is beszélünk. Jelenti továbbá, hogy a 32 film film majdnem 500 neves színésznek nyújt szerepet. A kisebb szereplőkről és a statisztériáról meg a zeneszerekről szintén nem szólnunk. Ez a filmgyártási statisztika a hatalmas Német Birodalom, ahol folyamatos munka folyik a műtermekben. És amikor kéthetenként tágra nyílik a szemünk a „Der Film” újabb és újabb gyártási kimutatásának láttára és szinte irigykedve nézegetjük a tabella adatait, önkéntelenül is a lassított felvétellel zsugorodott magyar filmgyártásra gondolunk, amelyről, sajnos, nem nyithatunk a németekéhez hasonló rovatot, mert legfeljebb egy-két tétel szerepelhetne benne hetenkint. A legtöbb héten pedig teljesen üres maradna a rovat... V. D.

gédén az asszonyt azzal, hogy a néni bejegyzés hírével nem akarta megijeszteni. Egy-két napot föltsön a nagynéninél, addigra elmúlik az ijedelem és mindenki jól jár.

*

A francia színpadi univerzál-zseni új filmje, amelyet Sacha Guitry írt, rendezett és játszik végig, a gall szellemesség, pikantéria és művészet jegyében készült. Mindössze három szereplő hazárd ötlettel épül fel a film. Az a bizonyos francia háromszög: férj, feleség és a harmadik pergeti, bonyolítja a párbeszédre alapozott cselekményt. Elejétől-végig szórakoztató, lebilincselő újdonság Sacha Guitry filmreke, amely az intelligens mozipublikumnak olyan eseményt jelent, amiben eddig még nem volt része.

Isten tenyerén

Irtó és a gyártást vezette: Huzly Imre dr.
 Rendezte: Nagy Tiborné, Riedl Klára
 Zene: Stephanides Károly
 Zenei felvételező: ifj. Stephanides Károly
 Főszereplők: víg Panyi János, P. Murányi Erzs, Szócsi Kata, Gyenes Terus, Csuha Marika, Blaskó István, Kovács Gáspár, vitéz László Antal, B. Dienes Ilona, Nagytúri László, Nagy Mária, Koronay Ferenc, id. Obada János és Szabó Elemér

Beszél: magyarul
 Fényképezte: Berendik István és Karban József
 Hangfelvétel: Winkler Jenő és Brückner János

Összeállította: Farkas Zoltán
 Elkészítette: Vitéz Tibor dr.
 A felvételeket vezették: Teleki László, Nagy Tibor és ifj. Lázár István
 Művészeti tanácsadók: Martonffy Emil és György István
 Házipari tanácsadó: báró Bornemisza Adél
 Laboratórium és hangosgép: Kovács és Faludi
 Hossza: 2400 méter
 Cenzura: aluli
 Kölcshöz: Aurora
 Bemutatta: Uránia, augusztus 21

*

Öt hosszú esztendőn keresztül készült a film, tehát természetes, hogy a filmtechnika állandó fejlődése mellett, ma teljesen másként — mondjuk ki őszintén: sokkal jobban lehetne megcsinálni az ilyen kísérletet. Amikor azonban a filmtechnikai hibáival kezdjük, nem hallgathatjuk el a munka becsületes szándékát, értékeit. Azt a magyar akaratot, amit a film minden méterre felénk dobban. A falu egyszerű, de minden megnyilatko-

zásában bátran őszinte embereinek életét, gondolkodását, munkáját, szerelmét. Örülünk, hogy akadtak vállalkozók, akik tisztá magyar idealizmustól vezéreltetve, kendőzés nélkül elének vetítették a hazai föld egy darabját, népének egy csoportját. Bár többen követnék a kísérletet és bár az ezután következőknek még jobban sikerülne megvilágítani ennek a kis országnak a szívét, lakóinak jobbsorsra érdemességét, amit ez a film célzott.

Tatatóváros filmen

Tatatóváros, 1939. augusztus közepe.

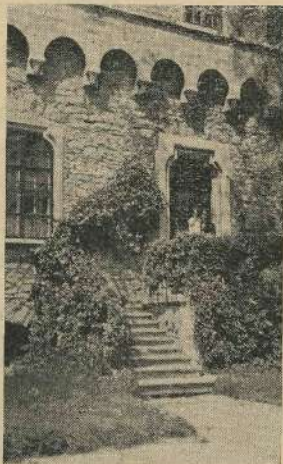
Két héttel ezelőtt egy kis lelkes film-társaság kimondta a jelszót: *Ismerjük meg hazánkat!* A jelszó mögött az volt a szándék, hogy filmen kell megörökíteni az ország nevezetesebb helyeit, városait. A filmsorozat megindult és megnyitó darabja: *A régi Győr* elkészült. A kísérlet első fecskéje sikerült és ma, amikor törvényes rendelkezések írják elő a magyar rövid kultúrfilmek játszását, fokozott erővel készülnek ilyen műsorkiegészítő filmek.

A hatalmas autóban, amelyben a sofőrön kívül négyen foglaltunk helyet, jobban mondva szorultunk, a felvevőgép mellett sok-sok szükséges rekvizitum, közöttük két sztaniosol derítőfal, amit már csak a kocs oldalán lógattunk.

Itt egy öreg kútból forgattunk öt métert, ott egy harangtornyot, amott egy kis vizesét a ház udvarában, majd egy párszázéves Nepomuki János-szobrot. Ahová csak néz az ember, érdekes, értékes történelmi dokumentum, amelyet egy kultúrfilmben meg kell örökíteni.

A tatai vár kínálja a felveendő anyagot, nemkülönben az angolkert, az *Estervházy* kastélyról, parkról és a történelmi múzeumról nem is szólva. A terek százai peregnek le de a forgatókönyv szerint tervbevett anyag fele sem készült el.

A nap lenyugvóban. A fáradt társaság, értékes felvételek birtokában megpihen és előkészíti a másnapra maradt anyag feldolgozási sorrendjét, ha ugyan a terveket el nem mossa majd az eső.

Az évszázados tatai vár

A bevezetőben említett lelkes társaság idei feladatául *Tatatóvárost*, ezt a természeti szépségekben bővelkedő, történelmi emlékekben gazdag komárommegyei községet, az *Estervházak* ősi fészket tűzte ki és múlt vasárnap rándult ki a Vértes- és Gerecse-hegységek erdővezte medencéjébe.

A meghívásnak, hogy kísérjük végig expedíciójukban a filmezőket, szívesen tettünk eleget és mi is ellátogattunk a fővárostól mindössze 72 kilométernyire fekvő *Tatatóvárosra*.

Ragyogó augusztusi nap köszöntött bennünket, igazi fotografálási idő, csábító alkalom az operatőr számára. Nyomban elindult a forgatás. Előkerült a forgatókönyv, mert hát egy rendes kultúrfilmhez ez sem hiányozhat. Komoly tanulmányozás után készül egy ilyen kis szcenárium. A felveendő objektumok sorrendben, számozva, melettük a jegyzet: premierplan, vagy totalplan. Természetesen nem a tervezett egymásutániságban történtek a felvételek, hanem a helyszin diktálta lehetőségek, illetve lehetetlenségek szerint.

Az angolpark botanikus kertje

Dr. revisnyei *Revitzky* István megyei alispán és *Tóth* Miklós főjegyző megértéssel és készséggel állanak a filmezők munkájának támogatására. A

filmezők: *Deésy* Alfréd rendező és *Pavlovics* Mihály operatőr pedig valóban megérdemlik, hogy nemes magyar teryük a legteljesebb mértékben sikerüljön. (v.)

VÉDJE

MEG
 UJ

FILMJÉT

rongálódás
 ellen

ARANY
 FILMDUCCO-val

ARANY FILMDUCCO

BUDAPEST, VIII.,
 DANKÓ-UTCA 22.

TELEFON: 149-489

HIREK

Tőrey Zoltán dr. 50 éves

Amikor lapunkat a posta kézbesíti, augusztus 28-án, jelentős évfordulóhoz érkezik a magyar filmvilág egyik régi és megérdemelten előkelő posztjára emelkedett tagja, Tőrey Zoltán dr., a Magyar Film Iroda ügyvezető igazgatója, a Filmkamara elnöke és újabban a Nemzeti

Apolló vezetője. Ötvenedik évét tölti be e hó 28-án Tőrey Zoltán dr. Lapunk komoly hivatottsága és a mai válságos napok ugyan nem alkalmasak arra, hogy születésnapot ünnepeljünk, ezúttal azonban a kivételes személyre és a jelentős eseményre való tekintettel túltesszük magunkat minden gátláson, hogy megemlékezzünk egy illusztris kartársunk nevezetes évfordulóján. Ötven év komoly állomás egy férfi életében. Tőrey Zoltán dr. öt évtizede mögött sok munka, de sok eredmény is sorakozik fel emlékezetünkben ezen az ünnepen, amikor gondolatban kezét szorítunk vele a távolba, ahol jól megérdemelt pihenőjét tölti. Fogadja őszinte kartársi jókívánságainkat! Magyaros rövidséggel: Isten éltesse sokáig!

LOHR FERENC ESKÜVŐJE

Elegáns, duplacímeres, merített papírosra kalligrafált esküvői meghívót hozott nekünk a posta lapzárta. Szövegét szó szerint közöljük: „Lugossy Pálma és bambergi Lohr Ferenc folyó évi szeptember hó 2-án este ¾7 órakor tartják esküvőjüket a Nagybaldogasszonyról nevezett budavári koronázó főtemplomban. Budapest, 1939 augusztus hó. Sürgőny cím: Országos Kaszinó. Lakás: VIII., Baross-utca 30.“ — Gratulálunk!

KESKENYFILM KÁRPÁTALJARÓL

A tavasszal visszatért Kárpátalja legszebb túravidékeiről, természeti szépségeiről, téli sport szempontjából legjobban számbajöhető terepeiről rendkívül érdekes keskeny kultúrfilmet készített Balassa Ferenc és Wilczek József, a két ismert filmamatőr. E filmet az Országjárás (volt Vendégforgalmi Ujság) egyesületeknek készséggel bemutatja. Érdeklődés az Országjárás szerkesztőségénél Budapest, IV., Párisi-u. 1.

A KAMARA TELJES TAGNÉVSORA

Legutóbbi számunkban jeleztük, hogy a Filmkamara időközben megszaporodott tagjainak névsorát csoportokra és alcsoportokra való elosztással, e héten közölni fogjuk. Anyagtorlódás miatt azonban erre csak jövő héten kerülhet sor.

Dr. LÉTAY FERENC A BELVÁROSI MOZIBAN

Egyik legfiatalabb barátunk, Létay Ferenc dr., aki az elmúlt szezonban az Uránia Színház titkári állását töltötte be és ez idő alatt elnyerte a szakma és a közönség rokonszenvét, az új évadban a Belvárosi filmszínház vezetésére kapott meghívást, ahol igazgatói minőségében a régivel tágabb hatáskörrel működik. Őszintén gratulálunk ifjú kartársunk megérdemelt előmeneteléhez.

A PÉCSI EGYETEMI ÖREG DIÁKOK

hétfőn, augusztus 21-én a budapesti rádió I. hullámhosszán 7 óra után három filmparódiával szerepeltek a műsorban. A vidám együttes — Legenyei József dr., Mecseki Rudolf és Tolnai Gusztáv dr. — egy Tom Mix-burleszket mutattak be a film néma korából, amikor még egy rekedthangú konferanszié magyarázta a filmeket nádpálcával, majd eljátszották, hogyan viselkedik a közönség egy érzélgős Strauss-film vetítése alatt, végül egy filmvilághiradó-paródiát adtak elő. A pécsi egyetemi öreg diákok rádióműsorának filmrésze osztatlan tetszést aratott.

A DEBRECENI APOLLÓ VEZETŐJE

A Magyar Táviati Iroda igazgatósága a debreceni Apolló mozgószínház vezetésével Matyelko Károlyt bizta meg.

BORS ISTVÁN AZ ERDÉLYI VENDÉGEK SZÁMÁRA

Az Atelier augusztus 15-én, az ünnepen délelőtt az erdélyi sportvonattal érkezett vendégek számára bemutatta az elmúlt évad legnagyobb sikerű magyar filmjét, a Bors István-t a Corvin moziban. A vállalat a matiné teljes jövedelmét jótékony célra fordítja.

20 UJ MAGYAR RÖVIDFILM

Dr. Pflumm Tibor most alakult filmkölcsönző vállalata 20 kisfilmet hoz forgalomba. Az érdekes sorozat felöleli a magyar népszokások gyűjteményét, másrészt egy egészen különleges műfajjal indul: rövid cselekményű játékfilmeket gyárt, melyek hivatva vannak a magyar értéket emelni.

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

809. sz.

M. F. I.

szent István-hét

1. Nagybaldogasszony ünnepe Esztergomban. (MFI, Horváth)
2. A testőrség spanyoliskolájának bemutatója. (MFI, Horváth)
3. Ünnepi Szent Jobb körmenet a budai Várban. (MFI, Fekete, Horváth, Megyer)
4. Uj hadnagyok felavatása és eskütétele. (MFI, Zsabka, Nagy L., Marton)
5. „Szajkó“ nyerte a Szent István díjat. (MFI, Fekete, Horváth)
6. Onszágos úszóbajnokságok a Margitszigeten. (MFI, Zsabka, Nagy L., Marton)
7. Esti kivilágítás és ünnepi tűzijáték MFI, Horváth Megyer, Zsabka, Nagy L., Marton)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 35. sz.

1. Tsunking a japánok légitámadása után.
2. Vasuti szerencsétlenség Harney mellett, Nevadában. (USA)
3. Az angol repülőgép anyahajó „Formidable“ korai vizreszálása.
4. Uj kísérletek az amerikai tengeralattjáró „Squalus“ kiemelésére.
5. Alagutmunkálatok az East River alatt New Yorkban.
6. Az amerikai légvédelem ejtőernyő-gyakorlatai Lakehurst fölött.
7. Texas utakat épít szurokból, kőből és gyapotból.
8. Vidám görlok a newyorki világkiállításon.
9. Vizi-ski verseny a Riviérán.
10. Malcolm Campbell világrekordja a „Blue Bird II.“-ön (228 kilométeres sebesség.)
11. Lang (Mercedes—Benz) nyerte el Svájc „nagy díját“.

MŰTEREM

SZERKESZTI: BINGERT JÁNOS DR.

HUNNIA

A MINISZTER BARÁTJA

Az elmúlt héten megkezdődtek a *Déliab* kft. produkció első filmjének, *A miniszter barátja* című *Bánky* István — *Bánky* Viktor-film belső felvételei. A második *Bánky* — *Páger*-film főszereit *Páger* Antal, *Komár* Júlia, *Erdélyi* Mici, *Németh* Romola, *Kéri* Panni, *Mihályfi* Béla, *Köpeczi-Boócz* Lajos, *Pataky* Miklós, *Bihary* József, *Ihász* Lajos, *Boray* Lajos, *Vágóné* Margit és *Egyed* Lenke alakítják. A *Bánky* Viktor rendezésében készülő film zenéjét *Eisemann* Mihály szerezte, fotográfálását *Eiben* István végzi.

ALL A BÁL

A *Daróczy*-produkcióban készülő *All a bál* vezérkara időközben visszaérkezett Varsóból, ahol a filmnek néhány lengyel földön lejátszható jelenetét vették fel a két női főszereplővel: *Szelezcky* Zitával és *Simor* Erzével. A napilapok és képes hetilapságok már bővebben beszámoltak a *Bánky* Viktor rendezésében készülő film varsói expedíciójának sikeréről és mi is csak arról tudunk re-

ferálni, hogy a magyar filmező társaság a lengyel fővárosban várakozáson felüli szívélyes fogadtatásban részesült úgy a hatóságok, mint a közönség részéről és hogy a tervezett külső felvételek pontosan program szerint zajlottak le. A varsói sajtó színes riportokban számolt be a filmező magyar társaságról. Értesülésünk szerint szeptember havában megkezdődnek az *All a bál* belső felvételi a *Hunnia* műtermében.

CIGÁNYRAPSZÓDIA

E héten egy egyfelvonásos kisfilm felvételei kezdődtek el a *Magyar Film Iroda* műtermében. Címe: *Cigányrapszódia* és a *Reflektor* filmvállalat készíti. *Rodriguez* Endre rendezi az ujdonságot, zenei vezetője *Sándor* Jenő. Főszereplői *Rózsahegy* Kálmánon kívül, aki egy öreg cigányt játszik, a híres-neves pesti rajkók teljes zenekarukkal. A filmen szerepel *Liszt* második rapszódija és a *Rákóczi*-induló is. A felvételeket *Icsey* Rezső készíti. A jövő héten már el is készül a film.

KÜLFÖLD

EGYIPTOM

Az egyiptomi nemzeti filmgyártás és a külföldi filmek

Az egyiptomi nemzeti filmgyártás elkéseredett harcot vív a külföldről beáramló filmek ellen, amelyek majdnem teljesen kiszorítják saját hazájukból az egyiptomi filmeket. Ez a harc, melyet a *Misr* filmgyár, a *Misr Bank* testvérvállalata vív, majdnem teljesen reménytelen, mert semmiféle szabályrendelet nem nyújt védelmet az egyiptomi filmnek. Míg a *Misr* műteremnek egyetlen bemutatófilmstúdiója van, addig az amerikai filmek tiz s a franciák három ha-

talmas elsőheteg filmstúdióban futnak és hódítják magukhoz a nagyigényű egyiptomi közönséget, kiknek egyetlen szórakozási lehetőségük a film és valóságos társadalmi eseményszámba megy egy-egy új film bemutatása. A premierközönség az olasz, angol, francia, görög kolóniákból kerül ki és így természetes, hogy az amerikai film, amely már eleve is internacionális közönség számára készült, nagyobb sikert és közönséget biztosíthat magának. Míg azonban az amerikai produkciók elsőrangú technikai felkészültséggel és hatalmas tőkefedezettel bocsátják útjukra filmjeiket, addig a *Misr* filmgyár egyetlen erőssége, hogy filmjeit Egyiptom nemzeti szellemének forrásából meríti és művészi szempontból igyekszik versenyképes lenni. A *Misr* gyár *Lagin* című filmje az államegységet

propagálja; az *el Doctor* filmmel megértést igyekszik szerezni a városi lakosságnál a parasztság részére és a falu népének egészségéért harcol; *el Azima* a szellemi munkanélkülieknek mutat utat a válságból és *Az élet árnyéka* című film pedig a rosszul értelmezett európai szokások ellen küzd és a családi élet gondolatát hangsúlyozza. A magára eszmélt modern Egyiptom filmjei a legkorszerűbb problémákhoz nyulnak és főleg szociális és nemzeti irányuak.

FRANCIAORSZÁG

Film a szarajevói tragédiáról

A szarajevói trónörökös-pár gyilkosságának ügye most, negyedszázados fordulója alkalmából ismét élénken foglalkoztatja az európai közvéleményt. Ettől támadt a gondolat párisi filmgyártó körökben, hogy megfilmesítsék a tragédiát. *Chotek* Zsófia szerepét *Edwig Feuillère*, *Ferenc Ferdinánd* alakját *John Lodge* fogja játszani.

NÉMETORSZÁG

A német nyugati határvonalról szóló film

A német filmkamara elrendelte, hogy augusztus tizedikétől kezdve a Birodalom filmszínházai a szokásos híradó műsor helyett a nyugati határvonalról készült dokumentáris filmet, a *Der Westwall* címűt kötelesek bemutatni. A film dr. *Fritz Hippler*, a kiváló fiatal híradó-szerkesztő vezetése mellett készült és ő is állította össze az 1270 méter hosszú filmet, amely 850 példányban nyolc héten keresztül kerül előadásra a Birodalom egész területén.

OLASZORSZÁG

Az olasz filmakadémia

A *Cinecitta* olasz filmváros mellett befejezéshez közeledik az olasz filmakadémia nagyszabású épülete. Az akadémiát még három évvel ezelőtt, az akkori sajtó és propaganda-miniszter, *Ciano* gróf alapította, hogy a filmutánpótlást tervszerű előkészítéssel és alaposan felkészült tudással biztosítsák az olasz film számára. A tanulók hároméves tanfolyamon alapos kiképzést nyernek a film minden ágában. Az akadémia három szakra: esztétikai, rendezési és technikaira oszlik. Az első szakot a jövőd színészek és színésznők látogatják, a rendezési szak hallgatói kötelesek mind a három szak tananyagát elvégezni. Ez a legnehezebb tanulmá-

nyi ág. A harmadik szak hallgatói technikai kiképzést kapnak és innen kerülnek ki a jövő hang- és kép-technikusok és díszletezők. A film-akadémia állami fennhatóság alá tartozik és teljesen díjmentes, sőt a hallgatók napi húsz lira zsebpénzt is kapnak.

SZLOVAKIA

Hivatalos német-szlovák filmkapcsolatok

A szlovák filmszövetség elnöke és a német birodalmi filmszervezet kiküldöttje a napokban Pöstyénbe érkeztek, hogy megbeszéljék a német-szlovák film szoros együttműködését. A megbeszélés tárgya főleg a német filmek bevitele Szlovákiába és az egész szlovák filmélet teljes átszervezése volt.

CSEH PROTEKTORÁTUS

Cseh filmkamara felállításának terve

Prágában cseh filmkamara felállítását tervezik, amely a cseh filmgyártás egész területére kiterjesztene hatáskörét. A kamara hét főosztályt foglalna magába: 1. filmproducerek, 2. gyártás és kereskedelem, 3. filmszínházak, 4. filmművészek, 5. filmtechnika, 6. filmsajtó és a hetedik osztály pedig kizárólag a film-szakma zsidókérdésének szabályozásával foglalkozna.

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

Lapszemle:

VIRRADAT. 1939 augusztus hónap. 7. A jövőben is a „Cenzurajegy” lesz a magyar filmgyártás egyetlen támogatása.

NEMZETI UJSÁG. 1939 augusztus hó 6. Tucat film, de nem tucatfilmek.

MAGYARORSZÁG. 1939 augusztus 7. Betiltottak egy furcsa amerikai filmet Budapesten („Gengszterdicsőítésnek” találta Al Jolson legújabb filmjét). Mi lesz a magyar filmgyártással? (A filmkamarai szaklap éles állásfoglalása).

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. VIII. 16. Mary Pickford nem kíváncsi a multra. (Beszélgetés a világhírű filmsztárral, aki harmincmillió pengős vagyonnal egyike a világ leggazdagabb asszonyainak.) (1 képpel.) — A jövő amerikai filmsztárjai. (5 képpel.) — Autóügynök, táncanár, boxoló, konferanrszié volt Bob Hope, Amerika új filmsztárja.

SZTÁR. 1939. IX. Bolváry Géza: „Géza bácsi kalandjai Filmországban”. — Rodriguez Endre: Filmesetek.

A TÖKE. 1939. VIII. 17. A konstrukciós filmgyártás bukása. (Új rendszer szerint kell megoldani a filmgyártást. — Mindazokat be kell kapcsolni, akik a magyar filmekből eddig csak bevételeiket növelték.) — A Fox Film közel 200.000 pengő tartozást engedett el budapesti képviselőitől. (Átszervezés alatt állanak a külföldi filmvállalatok magyarországi fiókjai).

KÉPES KRÓNKA. 1939. VIII. 20. Megyery Ella lidői Képes Krónikája. (4 képpel.)

PESTI NAPLÓ. 1939. VIII. 15. Miért megy vissza Marlene Dietrich Amerikába. (Páris.)

PESTI NAPLÓ. 1939. VIII. 24. A franciák szeretik az idegizgalmat. (Két új film: „Játékszabály”, „Enyhítő körülmények”). (Páris.)

A MAI NAP. 1939. VIII. 25. Véget ér Jávor dunai „vakációja”.

AZ EST. 1939. VIII. 25. (e. z.) Taps a sötétben.

MAGYARORSZÁG. 1939. VIII. 25. Mit kérdeznék legtöbbször a mozirajongók?

ESTI KURIR. 1939. VIII. 25. Már rég...

KÉPES KÖNIKA. 1939. VIII. 27. Magyar filmet forgatnak Varsóban (9 képpel.) — Megyery lidői Képes Krónikája (5 képpel.) — Lillian Harvey. — Földindulás Baranyában. (6 képpel.)

SZÍNHÁZI MAGAZIN. 1939. VIII. 26. Molnár Miklós: Varsói riport pesti színészekről (8 képpel.) — „Listavezető sztárok: Bette Davis és Errol Flynn” (Dr. Hodászy Béla, a Warner Bros új igazgatójának programbeszéde.) (6 képpel.)

8 ÓRAI ÚJSÁG. 1939. VIII. 25. Mindenről beszél a szlovák filmdiktátor, csak magyar filmről nem. (Megindul a nemzeti filmgyártás Szlovákiában s célja — propaganda.)

NEMZETI UJSÁG. 1939. VIII. 25. Deanna Durbin királyi meghívást kapott Londonba. (Hollywood.)

LICHTBILDBÜHNE. 1939. VIII. 16. Die Filmsituation in Ungarn.

A MAI NAP. 1939. VIII. 17. Filmszodák tömegét hozza a pesti közönségnek a Metro—Goldwyn—Mayer.

A MAI NAP. 1939. VIII. 20. Csak a Hunnia nyög letiporva? A Filmiroda nem?

MAGYARSÁG. 1939. VIII. 20. A mozivarieté, mint az artistaproblémák megoldása.

PESTI NAPLÓ. 1939. VIII. 20. Hollywoodtól Párisig.

NEMZETI UJSÁG. 1939. VIII. 22. (x. y.): Orosz film vagy szovjetfilm.

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. VIII. 23. A nevetetés fejedelme megbukott a saját vizsgáján. — Megtáldták Shirley Temple utódát. — Polgármester-válságot idézett elő egy anghai városban Jane Dupren, a neves londoni filmszínésznő.

PESTI NAPLÓ. 1939. VIII. 23. Mennyit keresnek az amerikai gyermekszínészek? (Tóth Magda, a volt amerikai gyermeksztár, beszámol az amerikai gyermekszínészeiről).

MAGYARORSZÁG. 1939. VIII. 24. Filmstúdiót rendeztek be egy óceánjárón. — „Tarzan” elhagyta két menyasszonyát, de a harmadikat feleségül vette. (Jonny Weissmüller váratlan házassága.)

A MAI NAP. 1939. VIII. 24. Beszámoló az Ufa szakmai bemutatójáról.

A SZENT ISVÁN NAPI TŰZIJÁTÉK

bizonyos vonatkozásban kapcsolatos a filmszakmával, mert rendezője, Petróczy Gyula főhadnagy ez év június elején a *Nemzeti Filmhét* alkalmából Lillafüreden, a záróünnepélyen bemutatott tűzijáték sikerült rendezésével adta tanujelét pirotechnikai tudásának és ötletének. A méreteiben kisebb lillafüredi tűzijáték felejthetetlen hatásait a Szent István-napi gellérthegyi tűzijáték kereteiben Petróczy Gyula sokszorososan fokozta. Különösen Nagymagyarország óriási izzó térképével aratott emlékezetes sikert.

VKM Oktatófilm Közlemények

Az Oktatófilm Kirendeltség Közleményeinek folyó évi augusztusi, 8-ik száma az elmúlt héten jelent meg bőséges tartalommal: 51 drb. oktatófilm kimerítő ismertetésével. A füzet ezenkívül közli az oktatófilmek iskolai használatának szabályzatát és az új oktatófilmek jegyzékét tantárgyak szerint. A Geszti Lajos igazgató szerkesztésében megjelenő *Oktatófilm Közlemények* legfrissebb száma is hivatása magaslatán áll.

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15. Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. Tel.: 257-036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15. Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

- Adler Ferenc** moziberendezés és mozikép-
viselet, VII., Erzsébet-körút 9–11. Tel.:
149–431.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110–190,
124–194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon:
144–808, 140–028.
- Arany filmducco**, VIII., Dankó-utca 22.
Tel.: 149–489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.:
333–736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.:
136–036.
- Balogh–Orbán**, VII., Hársfa-utca 6. Tel.:
132–940.
- Beregi Ernő** adm. szerv. iroda, V., Tátra-
utca 15/b. Telefon: 311–537.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
337–570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.:
133–532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
136–635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbiller-u.
19. Tel.: 145–304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Telefon:
342–976. Raktár: VIII., Népszínház-u.
21. Tel.: 342–984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.:
337–578.
- Elektrik kinotechnikai vállalat**, vetítógé-
pek, hangleadók készülékek, vetítosznek
stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk
Szilárd-u. 18. Tel.: 344–782.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184–005.
- Farkas J. M.** VIII., József-körút 19. Tel.:
132–805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9–11.
Tel.: 135–696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentés-u.
60. Tel.: 296–371.
- Filmcenzúra**, IV., Eskü-tér 6. Tel.:
183–072, aleln.: 183–073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9.
Tel.: 133–671, 133–672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 333–797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Rökk Szilárd-u. 11.
Tel.: 130–805.
- Filmkamara**, VI., Bajza-u. 18. Telefon:
113–305, 116–977.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9–11. T.:
144–888, 136–888.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139–
437, 131–658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-
tér 6. Tel.: 139–437, 131–658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Telefon:
180–318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71.
Tel.: 145–193.
- Güttler Antal**, lásd: Palatinus film.
- Gyimésy Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM
kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey An-
dor-u. 5. Tel.: 499–752.
- Hajdu film** XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.:
279–999.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297–999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt.
8. Tel.: 144–808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.:
135–287. Raktár: VIII., Népszínház-u.
21. Tel.: 142–984.
- Hebel Gyula** szállító, VI., Váci-út 1. Tel.:
115–947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Rökk Szilárd-
utca 24. Tel.: 133–705. Raktár: VII., Er-
zsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
140–028.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Ka-
mara mozi) Tel.: 143–835 és 144–027.
- Hunnia filmhelyező irodája**, VII., Erzsé-
bet-körút 8. Tel.: 132–828, 132–888.
- Hunnia filmgyár** rt. (Filmipari Alap), XIV,
Gyarmat-u. 39. Tel.: 297–999, 297–622,
297–085, Bingert János dr. íg.: 296–060.
- Ibusz filmszállítás és kölcsönzés**, V., Bál-
vány-u. 2. Tel.: *180–876.
- Kamara**, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 113–305,
116–977.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
340–350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.:
136–942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114–158,
114–184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV.,
Gyarmat-u. 35. Tel.: 297–855. Synchron
műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.:
297–487.
- Kormos Miklós filmvállalata**, VII., Erzsé-
bet körút 9–11. III. 5. Tel.: 133–036.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-
körút 8. Tel.: 145–948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút
9–11. Tel.: 144–863, 139–990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV.,
Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496–741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
137–438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.:
297–076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
143–195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM**, VI., Bajza-utca 18. Tel.:
113–305, 116–977.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves
Kálmán-körút 15. Tel.: 146–346, este 7
órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és
ünneppon: 146–343, játékfilmgyártás:
146–342, színészöltözők: 140–727, Inkey
Tibor fényképész: 135–949, felirat-
készítő üzem: 139–211. Híradókiadás:
VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145–510.
Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5–7. Tel.:
145–510. Filmkölcsönző-osztály: VII.,
Erzsébet-krt. 45. Tel.: *138–916.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b.
Tel.: 122–463.
- Magyar Írók Filmje Rt.**, XIV., Gyarmat-
utca 39. Tel.: 297–999.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:
136–005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.:
132–774. Raktár: VIII., Népszínház-u.
19. Tel.: 349–414.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297–999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér
3. Tel.: 144–424, 144–425. Raktár a ház-
ban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9–11. Tel.:
130–700.
- Mozgóképezem Rt. kölcsönosztálya**, VII.,
Akácfa-u. 4. Tel.: 144–487, 144–488.
Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144–486.
- Magyar Mozgófénykép-gépezők Orszá-
gos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50.
Tel.: 337–598. (D. u. 2–4)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.:
340–397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút
9–11. Tel.: 131–980, 131–981.
- Objectiv film**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 330–793.
- Oktatófilm kirendeltség**, VIII., Csep-
reghy-u. 4. Tel.: 330–926.
- Oláh György** gépészmérnök, a Zeiss Ikon
A. G. mozigépeinek képviselője, VIII.,
Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349–933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:
143–013.
- Orbán–Balogh**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.:
132–940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-utca 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Tele-
fonhívó: 144–087.
- Palatinus film**, VII., Erzsébet-krt 9–11.
Tel.: 145–411, 145–112
- Palló film kft.** VII., Rákóczi-út 12. Tel.:
133–532. Raktár a házban.
- Papp Béláné és Társa** betéti társaság,
VII., Erzsébet-krt. 9–11. Tel.: 138–031.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59.
Tel.: 134–437, 140–522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.:
337–593.
- Pátria film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
140–625. Raktár: VIII., Népszínház-u.
19. Tel.: 349–414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz.
Tel.: 136–463.
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.:
136–449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.:
112–890. Csillaghegy: 163–429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.:
336–635.
- Phöbus filmkölcsönző**, VII., Erzsébet-
körút 8. Tel.: 131–562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297–999.
- Prizma film**, VI., Andrássy-út 68. Tel.:
122–345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.:
132–201.
- Radó István**, VI., Andrássy-út 68. Telefon:
122–345.
- Reflektorfilm**, VIII., Sándor-tér 4. Tel.:
142–529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u.
20. Tel.: 140–722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:
131–562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.:
141–009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV,
Thököly-út 61. Tel.: 297–775.
- Simonyi Vilmos** mérnök, a MMOE szak-
értője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257–110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
143–195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 333–797.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53.
Tel.: 113–036. Gyártelep: II., Pasaréti-
út 122. Tel.: 164–287.
- Széky Sándor** mérnök, az OMME szak-
értője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292–506.
- Szenásy-Macsássy** színes trükkfilmek,
IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380–027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.:
143–411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút
126–128. Tel.: 297–930.
- Turul Szépműves Filmgyártó és Filmter-
jesztő Szövetkezet**, VIII., József-körút
35. Tel.: 330–766.
- Turul Szövetség Szépműves B. E.** vetítő
mozgalmi törzs, VIII., Rökk Szilárd-
utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.:
183–858. Raktár a házban. Telefon:
389–036.
- Ungár Sándor filmkölcsönző**, VIII., Sán-
dor-tér 2. Tel.: 132–774. Raktár: VIII.,
Népszínház-utca 19. Tel.: 349–414.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.:
144–487, 144–488. Raktár: VIII., Kun-
utca 12. Tel.: 144–486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21.
Tel.: 138–447, 138–448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szer-
kesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker.
Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139–211.
Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136–386.
- Vitagraph** VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoscher Béla** dr. filmvállalata, VII.,
Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137–438.
- Warner Bros. First National**, VIII., Józ-
sef-krt. 30–32. Tel.: 132–590, 142–464.
Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.:
144–317.
- Zeneszerzők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u.
utca 3. Tel.: 189–306.